



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

Art. 4. De Sacramento Pœnitentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

quo remittuntur peccata, & alia beneficia nobis conferuntur. R. Omnino Christus semel oblatus est modo cruento, & in Cruce &c. hoc tamen non obstante potest renovari hoc Sacrificium modo incruento, partim in memoriam Passionis, partim ut nobis applicetur fructus Sacrificij Crucis: legant Adversarij verba antecedentia cit. c. 9, ubi v. 11. dicitur: *Omnis sacerdos præsto est quotidie ministrans, & easdem sepe offerens hostias.* Equidem propter pactum initum inter Deum & hominem non habet Redemptionis fructum illud, quod in Missa offertur, Sacrificium, nisi quatenus est representativum & applicativum Sacrificij crucis, quo solo voluit Deus & Christus ex speciali pacto satisfieri pro mundi peccatis &c. uti nec illud, quod Christus in ultima Cæna obtulit in pane & vino, quod erat significativum Sacrificij, in Cruce peragendi. Quamvis enim & Sacrificium Cænae, & Sacrificium Missæ (idem intellige de o-

mibus Christi actionibus, utpote Theandricis) fuerit & sit infiniti valoris in actu primo & quoad sufficientiam, non minus quam Sacrificium Crucis; redemptio tamen mundi & satisfactio pro peccatis &c. ex decreto DEI fuit alligata soli Sacrificio Crucis; applicatio tamen fructus fuit data ejus memoriali, scilicet Sacrificio Missæ, uti & data est Sacramentis, fidei, spei, charitati, penitentia &c. Unde patet responsio ad alterum textum. Ad Confirmationem D. A. Sacrificium Christi in Cruce peracti fuit infiniti valoris in actu primo & quoad sufficientiam C. in actu secundo & quoad actualem applicationem. N. A. & G. Christus noluit nobis prodesse Sacrificium, etiam Crucis, nisi nobis applicetur per illa media, quæ ipse instituit & præscripsit, uti sunt Sacramenta, Sacrificium Missæ, opera virtutum: voluit enim Sacrificium incruentum perpetuo renovari, dicens: *Hoc facite in meam commemorationem,*

ARTICULUS IV.

De Sacramento Penitentia.

SUMMARIUM.

- | | |
|--|--|
| <p>1. <i>Quamvis Penitentia etiam sit virtus, de ea tamen, ut Sacramentum est, hic agitur.</i></p> <p>2. <i>De Absolutione & Confessione peccatorum quid sentiant tum Calvinistæ, tum Lutherani.</i></p> <p>3. <i>Juxta Catholicos Sacerdos verè</i></p> | <p><i>remittit peccata autoritate Judiciali, dum absolvit.</i></p> <p>4. <i>Sine qua Absolutione, vel in re vel in voto suscepta, impossibile est salvari eum, qui post Baptismum lapsus est in peccatum mortale.</i></p> <p>5. <i>Quia Lutherani, & nominatim</i></p> |
|--|--|

Gerar.

- Gerardus opponat contra potestatem Judicalem absolventis a peccatis.
6. An Christus & Apostoli absoluerint a peccatis Sacramentaliter.
 7. Quid opponant contra necessitatem Absolutionis.
 8. Quid sit contritio, perfecta & imperfecta.
 9. Quid sit juxta Lutheranos contritio, & poenitentia.
 10. De Contritione perfecta nihil sciunt, & silent; quod dolendum.
 11. Contritio imperfecta, seu Attritio, est actus honestus.
 12. Terrores conscientiae incussi, in quibus juxta Lutheranos partialiter consistit Poenitentia, non sunt pars Poenitentiae.
 13. Neque fides, etiam fiducialis, in qua tamen juxta Adversarios consistit praecipua Poenitentiae portio.
 14. Attritio quomodo non plus detestetur infernum quam peccatum.
 15. Contritio quomodo sit sensibilis, & Confessio quomodo signum gratiae.
 16. Quid sit DEUM diligere super omnia, seu charitas perfecta, qua tanquam motivo nisi debet contritio perfecta.
 17. Quid sit Confessio Sacramentalis, qua dicitur Auricularis.
 18. Quid de ea sentiant Seltarij.
 19. Non sufficit sua peccata confiteri soli DEO.
 20. Neque Sacerdoti tantum in genere, sed oportet omnia mortalia, quae post diligens examen memoria occurrunt, distincte exprimere quoad speciem & numerum.
 21. Idque necessarium est Fure Divino.
 22. Nec Scriptura, nec exemplum Christi & Apostolorum aduersantur Confessioni Auriculari & Absolutioni Sacerdotis.
 23. 24. Hec Confessio non est introducta & instituta ab Ecclesia.
 25. 26. Nec nimium est difficilis, multo minus impossibilis.
 27. Satisfactio est pars integralis Poenitentiae.
 28. Quid illa sit, praesertim de condigno & proprio dicta.
 29. Poenam temporalem, quae dimittit quoad culpam peccati, saepe remanet.
 30. Delet Satisfactio, ab homine iusto praestita per opera bona poenitentiae.
 31. Talia opera recte injunguntur propterea poenitentibus a Confessario.
 32. Item utiliter assumuntur sponte a fideiibus ad satisfaciendum pro reatu poenae temporalis adhuc remanens.
 33. 34. Diluuntur obiecta.
 35. 36. Nec obstat infinitas Satisfactionis a Christo posita; nec opera poenalia praecise imponi debent pro medicina &c.
 37. Indulgentiae fuerunt occasio Apostasiae Lutheri.
 38. Quid sint; nam multi laborant erroneis persuasionibus in hac materia.

39. *Eas concedendi potestas datur in Ecclesia Christi.*
 40. *Principaliter tamen & immediata est illa est potes summu Pontificem.*

41. *Utiliter conceduntur etiam pro Defunctis in Purgatorio adhuc harentibus,*
 42. *Nempe per modum Suffragij.*
 43. 44. *Solvuntur Obiectiuncula.*

¶ **P**oenitentia quidem *virtus* est, quæ essentialiter consistit in dolore animi de commisso peccato cum proposito vitæ in melius commutandæ, & spe veniæ. Nos tamen, postquam probavimus supra art. 3. Penitentiam in Nova Lege etiam *Sacramentum* esse, quamvis sine actu virtutis Penitentia (scilicet sine dolore de peccato) administrari nequeat, præcisè de Penitentia, ut

Sacramentum est, agemus, ad quam ex parte Ministri requiritur Absolutio tanquam forma, consistens in verbis, *ego te absolvo* &c. ex parte Suscipientis autem Contritio, Confessio, & Satisfactio, quæ sunt quasi materia. Satisfactioni subjungemus Indulgentias, quia plurimum serviunt ad perfectè satisfaciendum pro prænis peccatorum.

§. I.

De Absolutione.

2. **S**ciendum, Calvinistas tam Absolutionem quam Confessionem peccatorum penitus sustulisse, ut olim fecerunt Novatiani hæretici sæculo III. Lutheranos verò retinuisse quidem utriusque (mutatam tamen) usum, imò umbram potius, partim quia non habent legitimos sacerdotes, quibus solis à Christo data est potestas verè absolvendi, partim quia docent, peccata unicè dimitti per fidem, Ministrum verò Ecclesiæ remissionem peccatorum solummodo *denuntiare*, & consolari penitentem. Dicunt enim, Christum, dum Mat. 18. & Joan. 20. dedit potestatem remittendi peccata, non aliam Apostolis & eorum successoribus potestatem dedisse, quam verè penitentibus *in specie* annuntiandi remissionem
R. P. Pichler Theol. Polemica.

peccatorum, & eandem *in genere* omnibus prædicandi; quamvis promissio Evangelij (de remissione peccatorum) in genere pertineat ad omnes verè contritos, interim tamen (dicunt) teneræ conscientia non possunt semper firmæ fide statuere, ad se quoque Evangelicam promissionem pertinere. Gerard. in LL. Theol. de Pœnit. §. 100. Qui præterea §. 111. ait, Ministros Ecclesiæ non habere potestatem *Judicariam* reconciliandi Deo peccatores, sed præcisè alienum beneficium, nempe Christi, iisdem impertire, *prædicando* remissionem peccatorum in omnes gentes, eò quòd solus veri Dei sit remittere peccata. Non aliam igitur potestatem Judicalem, qua æstimant quantitatem & qualitatem peccatorum in ordine

ordine ad solvendum vel ligandum sacerdotibus concedunt Lutherani, nisi merè ministerialem, quæ annunciet & declaret contritis, à Deo ipsis esse remissa peccata propter Christum fide apprehensum. Contrà

3. Dicendum. Sacerdos ritè absolvens verè remittit peccata, & quidem autoritate judiciali (acceptà tamen à Christo, cujus Vicarius & Minister est, quo modo Baptizans verè abluit & remittit peccata ut Christi Vicarius & causa instrumentalis) Proinde quamvis Absolutio sacerdotis sit alieni beneficii dispensatio, non tamen est nudum tantum ministerium annuntiandi Evangelij promissionem, vel declarandi, peccata esse à Deo remissa, sed est actus judicialis, quo Sacerdos tanquam iudex pronuntiat sententiam, & cum Deo tanquam causa principali verè absolvit à peccatis. Ita Catholici omnes cum Tridentino Sess. 14. c. 6.

Prob. 1. ex potestate clavium, Apostolis eorumque successoribus promissâ Matth. 18. *Quacunque alligaveritis super terram, erunt ligata & in caelo, & quacunque solveritis super terram, erunt soluta & in caelo:* collatâ autem Jo. 20. *Accipite Spiritum S. quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* Ubi notanda sunt verba *remiseritis, solveritis, retinueritis &c.* Non enim Christus dixit: quibus denuntiaveritis, peccata esse remissa. Et sicut sanare vulnus non dicitur, aut solvere vincula, aut donare centum aureos &c. qui præcisè denuntiat alteri, vulnus esse sanatum, vincula solu-

ta, & aureos ei donatos: ita nec potest dici *remittere* peccata, qui præcisè denuntiat, ea esse remissa.

Prob. 2. ex perpetua Ecclesie Traditione & sensu. Audi testes Ambrosium & Chrysostr. prior l. 1. de Pœnit. c. 2. ait: *Quorum remiseritis peccata, remittantur eis &c. quis est ergo, qui magis honorat Dominum JESUM? utrum qui mandatis obtemperat, an qui resistit? Ecclesia in utroque servat obedientiam, ut peccatum & alliget & relaxet: hæresis in altero inmittit, in altero inobediens &c.* Et l. 2. de Pœnit. c. 2. *Impossibile videbatur per penitentiam peccata dimitti. Concessit hoc Christus Apostolis suis, quod ab Apostolis ad Sacerdotum officia transmissum est.* Posterior l. 3. c. 6. de Sacerdotio: *Corporis lepram haud purgare quidem, sed purgatos probare, Fundorum Sacerdotibus solis licebat: at verò nostris Sacerdotibus non corporis lepram, verum anime sordes, non dico purgatos probare, sed purgare prorsus concessum est.*

Prob. 3. ad hominem. Quando Minister Ecclesie denuntiat penitenti, remissa ipsi esse peccata, vel hoc facit absolutè, vel sub conditione, si ritè credat Pœnitens? Si absolutè, tunc prorsus temere denuntiat, quia nescit statum penitentis, utrum non sit hypocrita &c. Si sub conditione, tunc opus non est hac denuntiatione, cum penitens longè melius sciat, an habeat fidem, consequenter an sibi remissa peccata, quam Minister. Ad quid ergo servit hæc denuntiatio, quæ unice adhibetur, ut in specie certificentur pec-

catores de obtenta remissione peccatorum? Ubi illa decantata certitudo, quam sibi fingunt Lutherani de statu gratiæ & salute? cum eam certitudinem habere à Ministro debeant contriti conscientiæ, ut loquitur Gerardus; Minister autem nesciat, urrum penitentes ritè credant fide salvifica, sine qua obrinere remissionem peccatorum & salutem impossibile est. Taceo, quòd opus non sit, ut is, qui ita denuntiat, sit Minister Ecclesiæ vel Præco, cum denuntiare quilibet possit, etiam laicus, scemina, infidelis, & præsertim nuntij v. g. Norimbergensis, Ulmenis &c. Quid enim obstat, cum juxta Adversarios nulla requiratur specialis potestas & auctoritas Judicialis? Quod pro casu necessitatis quidem admittunt Lutherani, sed quam ridiculum id sit, nemo non videt. Et quare solùm pro casu necessitatis? Ubi fundamentum in Scriptura, quòd extra talem casum debeat esse Minister Ecclesiæ necessariò &c?

4. Dicendum 2. Defactò omnibus, post Baptismum mortaliter lapsis, ad salutem omnino necessaria est Absolutio Sacramentalis, vel in re vel in voto suscepta. Prob. 1. ex Scriptura, quæ ex una parte dicit, penitentiam esse simpliciter necessariam, nisi penitentiam egeritis, omnes simul peribitis. Luc. 13. ex altera verò parte modum agendi penitentiam præcipit talem, ut Judiciali Sacerdotum sententia dimittantur peccata, & non aliter, quorum remiseritis peccata, remittentur, quorum retinueritis, retenta sunt. Joan. 20. Prob. 2. ex Traditione & sensu Eccl. P. Pichlen Theol. Polemica.

clesiæ, qui non solum declaratur in Conc. Trid. sed etiam manifestè colligitur ex necessitate Confessionis auricularis, de qua postea: ad quid enim hæc adhibita semper est, nisi ut impetretur Sacerdotalis Absolutio? Ceterum dixi, *vel in re vel in voto*, ut insinuarem, casu quo non posset haberi Absolutio in re v. g. ob Sacerdotis defectum, sufficere desiderium Absolutionis, quod includitur in Contritione perfecta, vel in actu amoris Dei super omnia: talis enim saltem virtualiter vult observare omnia mandata: inter cetera autem mandata est etiam Absolutio à peccatis à Sacerdote danda. Ratio est, quia Deus, qui omnes homines vult salvos fieri, omnibus dat medium ad salutem necessarium: sed non daret omnibus tale medium, nisi sufficeret desiderium Absolutionis, quam sæpe in re habere nequeunt morturi.

Itaque Absolutio Sacramentalis graviter lapsis, in hoc rerum ordine à Deo decreto, necessaria est ad salutem necessitate *medij*, & consequenter etiam necessitate *precepti* Divini, quia quæcumq; necessaria sunt necessitate *medij*, tenemur facere, si pendeant à libera hominis potestate. Dicuntur autem illæ esse necessaria *necessitate medij*, quæ imprimis positivè & directè influunt in salutem, ac insuper talia sunt, ut sine illis, etiam inculpabiliter omittis, juxta præsentem Dei ordinationem salus haberi non possit.

Ob. 1. Si Sacerdos auctoritate judiciali potest absolvere, tunc verum est dicere: Sacerdos verè condonat peccata, remittit penam inferni, dat vi-

Hhhh 2. tam

tam & beatitudinem æternam &c. sed hæc pessimè sonant, & Deo injuriosa sunt, qui solus hæc potest. R. Verum est, quòd hæc faciat Sacerdos ut Christi Minister, & Judex vicarius, potestate sibi communicata, delegata, subordinata, & dependente à Christo: non autem quòd hæc faciat ut Salvator, & Judex principalis, potestate summa ac independente à Christo. Christus est absolvens principalis, Sacerdos est vicarius, legatus, & instrumentum Christi, per quem Christus absolvit, non tamen solus, sicut baptizat per Ministrum; nam & Sacerdotibus dedit claves & potestatem solvendi, ligandi, remittendi peccata, sicut dedit potestatem baptizandi.

Regerit Gerardus §. 112. Absolutionem Sacerdotis non esse tantum declarationem ejus, quod jam antè intus in pœnitente factum est, sed esse simul efficax medium, per quod Christus verè pœnitentibus confert, quod promissum. *Absolutio, inquit, est talis annuntiatio remissionis peccatorum, quæ efficax fit virtute Spiritus S. qui per illam effert, applicat, & obsequat remissionem peccatorum agentibus pœnitentiam & credentibus.* R. hæc imprimis non coherent cum ijs, quæ ex eodem Gerardo adduximus pag. 609. Dein probarent, Pœnitentiam esse verè Sacramentum, cum esset signum practicum & collativum gratiæ, seu remissionis peccatorum: quod iterum est contra Gerardum. Demum quæro: vel Sacerdos absolvendo verè remittit instrumentaliter peccata? vel non, sed solus

Deus totaliter? si prius; habemus Catholicum intentum: si posterius; falsa sunt verba Christi ad Sacerdotes dicentis: quorum *remiseritis* peccata &c.

Ob. 2. Christus non remisit peccata per Absolutionem. 2. Nec Apostoli, tum quia nihil legitur de hoc in Scripturis, tum quia Christus dixit ad Discipulos: *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos.* Joan. 20. Ergo neque nunc Sacerdotes debent aut possunt dimittere peccata per Absolutionem. R. ad 1. Christus etiam non baptizavit, & sine Baptismo remisit peccata: ergo nec Adversarij alligabuntur ad Baptismum, & poterunt regenerare sine hoc medio filios DEI. Christus utpote plenus Dominus in remissione peccatorum non erat alligatus illis medijs, quæ instituit, & observari voluit à suis Discipulis: alligati tamen sunt ejus Ministri, quorum in potestate non est alio modo conferre gratiam, quam quo modo concessit Christus, à quo habent, quidquid habent. Ad 2. Etiam si de Apostolis non legeretur, eos per Absolutionem Sacramentalem dimisisse peccata (sicut nec legitur eos absolvisse *denuciando* tantum, remissa esse peccata) non tamen sequeretur, eos non absolvisse verè. Dein satis legitur 2. Cor. 5. ubi v. 18. dicitur: *Deus dedit nobis ministerium reconciliationis, &c. v. 20. Legatione fungimur pro Christo.* Adde, quòd Apostoli converterint Judæos & Gentiles, quibus peccata remittuntur per Baptismum, non per Absolutionem Sacramentalem: non ergo mirum

mirum est, quod explicitè non multum inveniatur scriptum de data ab Apostolis Absolutione.

7. Ob. 3. Possunt remitti peccata per contritionem perfectam, ut fatentur Catholici. 2. Et defacto remittuntur per fidem, ut docent Sectarij: ergo Absolutio non est necessaria ad salutem. R. ad 1. In contritione continetur votum seu desiderium Absolutionis, ut tenent Catholici. Dein Absolutio prodesset saltem attritis, & imperfectè pœnitentibus; quippe Christus in Nova Lege voluit per Sacramentalem Absolutionem etiam illis suppeditare remedium salutis, qui non perfectè contreruntur, & solum imperfectæ pœnitentiæ virtutem habent; quod in Antiqua Lege non erat concessum, sed debe-

bant semper perfectam contritionem elicere. Imò Absolutio potest etiam prodelle perfectè contritis; cur enim Deus non possit de eadem res bis ferre sententiam, semel apud semetipsum, remittens peccatum propter contritionem perfectam, & semel per suum Ministrum absolvens, præsertim cum per ejusmodi Absolutionem augeatur gratia sanctificans, quæ de se est remissiva peccati. Adde, quod incertum sit sæpe, utrum pœnitens habeat contritionem perfectam, vel tantum imperfectam. Quare Absolutio prodest plurimum ad majorem spem & certitudinem de remissis peccatis. Ad

2. N. absolutissimè Ant. quod per fidem solam dimittantur peccata.

§. II.

De Contritione. Ubi etiam de partibus Pœnitentiæ Lutheranorum.

8. Sciendum 1. Contritio in genere est dolor animi ac detestatio peccati commissi propter Deum offensum, conjuncta cum proposito vitæ in melius commutandæ. Est duplex, perfecta & imperfecta: perfecta, quæ absolute dicitur *Contritio*, & ordinariè intelligitur audita hac voce, est dolor de peccato, procedens ex motivo amoris Dei, super omnia dilecti. Imperfecta est dolor de peccato procedens ex motivo imperfecto v. g. ex metu inferni, turpitudine peccati &c. atque dici consuevit *Attritio*. Cate-

rùm metus inferni, & pœnatum timor, alius est filialis, alius servilis, & alius serviliter servilis. *Filialis* timor est, quo quidem timetur Deus quæ pœnam intentans, magis tamen propter offensam ipsius Dei: *Servilis*, quo timetur Deus puniens, solius pœnæ fugiendæ causâ: *Serviliter servilis*, quo ita timetur Deus, ut, nisi puniret, peccatum non displiceret, neque caveretur. Ultimus timor malus est, quia pœnam plus timet & curat quam Deum. Filialis ab omnibus admittitur esse bonus. Servilis cul-

H h h h ; pa-

patur à Lutheranis, qui dicunt, eo peccati, & hominem fieri hypocritam, de quo postea. Porro tam contritio quàm attritio, ut profit ad vitam æternam, debet esse supernaturalis, qualis erit, si procedat ex fide, qua Deus creditur esse auctor supernaturalium, & ordinans hominem ad beatitudinem supernaturalem.

9. Sc. 2. Contritionem à Lutheranis apud Gerardum §. 613. sic definit: *Est verus ac serius dolor ex agnitione peccati & sensu ira Divina adversus illa exortus, cum conscientia pavorebus & peccati detestatione conjunctus.* Et §. 41. *Est vera peccati cognitio, serius de illo dolor, & interiores conscientie angores, cum externis quibusdam signis ut plurimum conjuncti.* Isti autem pavores & angores conscientie (dicunt) incutiuntur à Legge; nam *ex Legge est cognitio peccati, Lex iram DEI denunciat*; quò etiam calamitates tum publicæ tum privæ, quas Deus infligit propter peccata, item passio Christi conducit, quæ vel maximè ostendit iram Dei advertus peccata. Postquam verò *Lex* incussit terrores conscientijs, easque propositâ irâ Dei contrivit, succedit *Evangelium*, quod mentes confternatas iterum erigit, monstrando Christum Mediatorem, & fidem in ipsum accedendo, qua apprehenditur justitia Christi, remittuntur peccata, & anima de ijs remissis certa redditur. Unde apud Lutheranos duæ statuuntur propriæ & essentielles partes Pœnitentiæ, *Contritio & Fides*; *Contritio sunt terrores conscientie incussi à Legge ag-*

nitio peccati & irâ Dei; Fides conscientiam iterum consolatur, dum terrores firmiter credit, sibi remitti peccata propter Christum. Aliqui cum Philippo Melanch. addunt pro tertia parte novam obedientiam seu meliorem vitam subsequentem: Gerardus verò §. 54. negat propriè esse partem, quamvis dicat, meliorem vitam & opera bona indissolubili nexu conjungi cum vera pœnitentia. Catholici pro requisitis aut partibus Sacramenti Pœnitentiæ præter Absolutionem, de qua dictum, admittunt Dolorem de peccato cum Propositiōe melioris vitæ conjunctum, Confessionem peccatorum, & Satisfactionem; quia his positis habetur plena & integra remissio peccatorum quoad culpam & pœnam. De quibus singulis agendum: prius tamen

Sc. 3. Contritionem (quod dolendum est) à Lutheranis non dividi in perfectam & imperfectam; de perfecta enim, quæ ex solo amore Dei super omnia dilecti oritur, apud ipsos ingens est silentium, & densa ignorantia. Ipsi namque propriâ edoctus experientiâ sanctè testari possum, nullum ex omnibus Sectarijs, qui mihi sat magno numero, variæque conditionis, etiam ex literatis, obvenerunt instruendi in fide Orthodoxa, quidquam scivisse de contritione perfecta ejusque motivo. Quæ fraus diaboli est, sanguineis lacrymis deploranda, nec levis culpa Pœnitentium pertrahi necesse est. Quippe quamvis censam, multos inculpabiliter ignorare falsitatem suæ sectæ, ac

que adeo propter peccatum infidelitatis non damnari; rari tamen sunt ex aduicioribus, qui nunquam in tanta morum licentia apud ipsos in aliud peccatum mortale labantur. Jam vero si femel graviter lapsi sunt contra præceptum aliquod Decalogi &c. nullum ipsis superest resurgendi medium; non absolutio, quam non habent validam ob defectum sacerdotis, non contritio, quæ unica posset eripere inferno destitutos remedio absolutionis, utpote de qua nihil sciunt. Et quamquam Gerardo §. 68. exciderint hæc verba: *Pij in serijs conscientia pavoribus Deum ipsum inueniunt, & propter ejus (utpote summi boni) offensam unice dolent;* & fortè in eorum libellis prætorij occurrant talia, quæ videntur sonare perfectam contritionem: valde tamen timeo, ne hæc à legentibus non apprehendantur satis, eò quòd istud motuum amoris Dei, quando ipsis explicatur contritio, vel penitus negligatur, vel obiter tantum perstringatur; e contra identidem inculcentur timores, angores, terrores conscientie incussi à Lege propter iram Dei, peccata gravissimè punientis: qui timores sunt serviles (quamvis Gerardus dicat, eos fieri filiales accedente fide §. 96. sed sine ullo fundamento) Et motuum dolendi propter Deum iratum nequaquam est motuum perfectum, scilicet amoris Dei super omnia, quo niti debet contritio perfecta, quæ extra absolutionem Sacramentalem potens est hominem justificare juxta illud: *Ego diligentes me dilige.* Prov. 8. v. 37. Præter hos errores alij duo repe-

riuntur in hac materia apud Adversarios. 1. Quòd apud ipsos contritio nec sit meritum de congruo, nec medium obtinendi remissionem peccatorum, sed præcisè pars ordinis, quem Deus in convertendis observat: fide autem sola apprehendatur justitia. 2. Quòd totum opus conversionis soli Deo in solidum tribui debeat, & homo ex liberi arbitrij naturalibus viribus non cooperetur, quamvis in conversione acquirat novas vires ad cooperandū Deo in bonis operibus subsequentijs. Gerard. §. 73. & 79. Sed error prior confutatus est de Justificatione, posterior de Libertate. Hic

Dicendum 1. Attritio, seu contritio imperfecta (qua quis dolet de peccatis commissis solum penæ vitandæ causâ, vel ex metu inferni) si voluntatem peccandi excludat, est actus honestus. Prob. 1. ex Scripturâ, in qua Deus & Christus laudant, approbant, & suadent timorem Domini, penas intentantis, tanquam utilem ad vitandâ & delenda peccata. *Me ergo non timebitis, & à facie mea non dolebitis? dicit Dominus.* Malach. 1. *Timor Domini expellit peccatum.* Eccl. 1. *Timete eum, quia venit hora judicij.* Apoc. 14. *Timete eum, qui potest & corpus & animam perdere in gehennam.* Mat. 10. Prob. 2. ex communi sensu Ecclesiæ & Patrum. Vide can. 68. 89. &c. de pœnit. dist. 1. & Trident. Sess. 14. c. 4. Prob. 3. ex ratione. Qui utitur medio honesto ad finem honestum, agit honestè & licitè: sed hoc facit attritus; nam ordinat detestationem & fugam peccati ad vitandum infernum aliasque penas

pœnas &c. quod utrumque honestum est, imò præceptum; tenemur enim detestari ac fugere peccatum, & vitare infernum, impenitentibus à Deo intentatum. Item attritus (si placet attendere alium ejus modum tendendi) infernum, quem timet, adhibet pro motivo & medio ad detestandum & fugiendum peccatum.

12. Dicend. 2. Terrores & pavores conscientia incussi, quamvis plurimum servire possint ad conversionem peccatoris, nondum tamen sunt detestatio peccati, adeoque nec pars Pœnitentia, sed tantum aliqua præparatio. Prob. 1. ex Scriptura. Paulus 2. Cor. 7. ait: *Quæ secundum Deum est tristitia, pœnitentiam in salutem stabilem operatur*: ergo tristitia (pavores conscientia incussi) nondum est ipsa pœnitentia vel inadquatè tantum, seu pars essentialis pœnitentia, quæ est detestatio & odium peccati; sed potius est causa vel præparatio pœnitentiam præcedens, non constituens. Confirmatur 1. Terrores inveniuntur etiam in impenitentibus, uti demonibus, qui *credunt & contremiscunt*. Jac. 2. & fuerunt etiam in Juda proditore: si igitur apud Lutheranos pœnitentia consistit in terroribus conscientia, & in fide, ipsorum pœnitentia erit diabolica, adeoque non vera. Confirm. 2. Potest dari vera pœnitentia, in quibus nulli terrores reperiuntur, sed præcisè detestatio peccatorum ex mero amore profecta: ergo terrores isti non sunt pars constitutiva pœnitentia. Ant. constat ex c. 7.

Lucæ, ubi dicitur: *Remittuntur ei (Magdalene) peccata multa, quoniam dilexit multum*. Ubi notanda est particula causalis *quoniam*, per quam indicatur, detestationem peccatorum, ex motivo amoris ortam, fuisse pœnitentiam, quia causa fuit remissionis peccatorum. Prob. 2. ex perpetua Traditione & sensu Patrum communi, qui nunquam istos terrores numerarunt inter partes Pœnitentia. Prob. 3. ex ratione. Potest aliquis timere pœnas, & pavere ab ira Judicis, quin tamen doleat de admisso crimine. v. g. qui occidit hostem suum; imò potest gaudere de commisso homicidio, & simul timere mortem ab irato Judice inferendam: ergo terrores conscientia incussi nondum sunt dolor seu detestatio peccati, adeoque nec contritio, consequenter nec pars Pœnitentia.

Dicend. 3. Fides (uti & spes) requiritur quidem ad pœnitentiam ritè agendam, non tamen est illius pars essentialis. 2. Imò nec fides illa fiducialis, seu specialis, qua Sectarij credere se dicunt, sibi remitti peccata, est pars pœnitentia, multò minus pars præcipua, ut volunt ipsi. Primum membrum assertionis non negatur à Sectarijs, cum per se clarum sit, fidem & spem debere præcedere pœnitentiam, quam utique nemo potest agere serio, nisi credat, vera esse, quæ DEUS peccatoribus minatur, & pœnitentibus promittit, quam fidem Lutherani vocant *historialem tantum & generalem*: item nisi speret, sibi pœnitentiam agenti remittenda peccata.

Alte:

Alteram membrum, quod fides, etiam *specialis*, non sit pars, probatur 1. ex Scriptura tum *negativè*, quia nullibi promittitur & revelatur alicui in particulari & absolute, sibi hic & nunc remitti peccata: ergo fide *speciali* & absolute à nullo in particulari id credi potest, scilicet fide Divina: ergo nulla datur ejusmodi fides *specialis*, qualem exigunt Lutherani; cum nihil absolute & in particulari credi possit fide Divina, nisi absolute & in particulari revelatum à Deo. Tum *positivè*, quia Scriptura poenitentiam expressè distinguit à fide in Evangelium & in Christum, quæ juxta ipsos est fides justificans & *specialis*: dicit enim Marc. 1. v. 15. *Pœnitentini, & credite Evangelio*, scilicet promissionibus Evangelij. Et Act. 20. v. 21. *Testificans in Deum poenitentiam & fidem in Dominum nostrum IESUM Christum*. Prob. 2. ex perpetua Traditione & sensu Ecclesiæ, quæ de hac fide *speciali* Sectariorum nihil scivit unquam, multò minùs pro parte poenitentia agnovit. Prob. 3. ex ratione, quia ista fides *specialis* de remissis peccatis supponit pro priori poenitentiam totam (quia sine poenitentia adequata non remittuntur peccata) ergo non est pars poenitentia; aliàs dicam, etiam consolationem conscientia, novam obedientiam, & bona opera, quæ necessariò juxta Adversarios consequuntur ad veram poenitentiam nexu indissolubili, esse partem constitutam poenitentia: & utique id, quod alterum in suo esse constitutum consequitur, non potest esse pars illius,

R. P. Pichler Theol. Polemica,

sive dein tempore, sive natura tantum posterius sit. Prob. 4. ijs argumentis, quibus impugnavimus fidem justificantem in materia de Justificatione à p. 479.

Regerit Gerardus §. 49. & dicit, in ijs locis Scripturae, ubi poenitentia distinguitur à fide, poenitentiam accipi *μετάνοια* pro parte priore nempe contritione sola: quando verò poenitentia accipitur *ὀλιξία*, tunc fidem esse partem. R. & noto imprimis vanitatem Gerardi, qui passim ad ostentationem suæ peritiæ (nam plerumque nulla prorsus est necessitas, aut alia prudens ratio, nisi fortè dum inquiratur in fontes Hebraicos aut Græcos) immiscet suis libris Latinis (quod alij Sectarij adhuc ineptius faciunt etiam in Germanicis) phrasas & vocabula Græca aut Hebraica; cum optimè profertur res tota posset Latinis, quo idiomate scribit: cur non dixit *partialiter*, *totaliter*, qui termini apud Theologos utiuntur, & idem significant ac illa Græca? Dein prorsus gratis dicit, Scripturam inibi accipere poenitentiam tantum *partialiter* & mutilatè, nulloque argumento probat, Scriptura, quando nominat Baptismum, intelligit totum Baptismum, non partem, v. g. aquam tantum: ergo etiam quando nominat poenitentiam, intelligit totam, non partem tantum.

Porro ad ritè suscipiendum Sacramentum Poenitentia ex parte Poenitentis requiri tres actus, nimirum Contritionem, Confessionem, & Satisfactionem (ad culpæ & pœnæ remissionem) certa est Catholicorum doctrina,

lilii

quam

quam pulchrè expressit S. August. tr. in Psal. 146. *Sanat contritos corde, sanat confitentes, sanat seipsos punientes.* Et cur Deus peccatorem sine his actibus recipiat in gratiam; cum sine ijs parentes læsi non recipiant filios, nec Dominus servum? Deus enim vel maximè noster Pater & Dominus est.

Ob. 1. Attritio ex timore inferni concepta plus detestatur infernum, quàm peccatum: ergo non est actus honestus. Ant. prob. attritus sic dicit: si non foret infernus, non detestarer peccatum. Confirmatur: attritus magis vult evitare poenam quàm culpam, & si culpa non puniretur, eam non fugeret, non detestaretur; quæ affectio mala est. R. Dist. Ant. plus detestatur infernum in hoc sensu, quòd detestationem & fugam peccati eligit tanquam medium ad evitandum infernum C. A. in hoc sensu, quòd practicè eligit peccatum præ inferno, & peccare malit, quàm ire ad infernum N. Ant. Peccatum ab attrito non eligitur, sed potiùs odio habetur propter ingens malum, quod exinde inminet. Neque attritus dicit: si non esset infernus, non detestarer, non fugerem peccatum propter infernum; quid autem esset facturus, si infernus, seu motivum inferni non impelleret, abstrahit. Ad Confirmationem eadem est responsio.

Dices. Qui plus timet infernum, quàm peccatum, ille retinet affectum saltè conditionatum ad peccandum, scilicet si infernus non esset: sed attritus infernum plus timet, quàm pecca-

tum, quia virtualiter sic est constitutus: si infernus non esset, non dole-rem de peccato, non fugerem peccatum: ergo. R. N. M. vel Dist. qui plus timet, hoc est, timorem inferni assumit pro motivo ad dolendum de peccato, & ad illud fugiendum. N. M. qui plus timet, hoc est, practicè eligit peccatum præ inferno, vel peccat, ut evitet infernum. C. M. Attritus solummodo timorem inferni assumit pro motivo & medio ad evitandum infernum, & neutiquam practicè eligit peccatum præ inferno. Neque ejus dolor & detestatio peccati est conditionata, hoc modo: *Si infernus non esset, vel, si peccatum non esset causa inferni, non detestarer, non fugerem peccatum.* Sed est absoluta; nam attritus æquivalenter dicit hoc modo: *Ego detestor, & doleo de peccato, quia peccatum est causa inferni, abstrahendo interim, quid esset facturus in alijs circumstantijs, & absente motivo de inferno.* In exemplo res clariùs patebit. Sit, quid dicat: *Ego proficiscar Romam, ut videam summum Pontificem.* Talis non dicit: si summus Pontifex non esset Romæ, non proficisceretur Romam, sed abstrahit, an esset profecturus, nec ne, propter aliud motivum, si Pontifex interea moreretur. Hic & nunc quidem ejus motivum est videre Pontificem; hoc tamen sublato posset succedere aliud motivum, à quo ipse abstrahit.

Ob. 2. Neque Contritio, neque Confessio potest esse pars vel requisitum Sacramenti Poenitentiae: non illa, quia non est sensibilis, utpote dolor animi; non ista, quia

quia Confessio non est signum gratiæ, sed signum peccati: ergo. R. N. Ant. Licet enim Contritio non sit sensibilis in se, est tamen sensibilis per Confessionem, sicut anima fit sensibilis per corpus. Confessio, licet seorsim & sine Absolutione sumpta non sit signum gratiæ; est tamen, si sumatur cum Absolutione, *ego te absolvo* &c. quæ est forma Sacramenti Penitentia. Etiam in Baptismo materia seorsim, scilicet aqua sine forma, *ego te baptizo* &c. non significat gratiam. Sufficit itaque, si materia & forma simul sumpta gratiam significant.

16. Quæres, quid sit diligere Deum super omnia propter se, seu quid sit charitas perfecta, quæ est motivum formale contritionis perfecta, quæ extra Sacramentum, re ipsa susceptum, Deo reconciliat hominem? Dico, *re ipsa susceptum*; nam neque contritio perfecta sine voto Sacramenti reconciliat. R. est præferre Deum tanquam finem ultimum, omni amore dignissimum, omnibus alijs rebus, adeo ut quis paratus sit omne aliud bonum,

quod separat à Deo, relinquere ac odio habere, vicissim verò amare omne id, quod separat à peccato, eò quod peccatum displiceat Deo, summo Bono, super omnia amabili. Qui sic est constitutus, amat Deum super omnia, & detestatur super omnia, adeoque amat Deum summè, non quidem *intensive*, quod nobis impossibile est, sed *appreciative*, hoc est, Deum æstimat tali voluntatis adhesionem, ut vellet potius omni alio bono, quod Deus non est, carere, quàm à Deo separari, quod fit per peccatum; quippe major *appreciatio* consistit in majore æstimatione & voluntatis adhesionem: major autem *intensio* amoris consistit in majori tenerritudine, conatu, impetu, applicatione animi &c. Unde fieri potest, ut quis intensivè plus amet parentes, amicos, imò & catellos subinde, quàm Deum, absque peccato; præsertim cum illa animi tenerritudo, qua cuperemus Deum diligere, non sit in nostra potestate, bene tamen *appreciative* super omnia.

§. III.

De Confessione.

17. Sciendum 1. per Confessionem sacramentalem à Catholicis intelligi distinctam enumerationem peccatorum post Baptisma commissorum Sacerdoti factam in ordine ad obtinendam absolutionem. Debent autem enumerari omnia peccata mortalia, quæ
R. P. Pichler Theol. Polemica

post diligens examen conscientia occurrunt memoriæ, quoad numerum & speciem, quantum fieri moraliter potest; etiam si sola mente & sine opere externo patrata sint. Peccata venialia confitendi nulla est per se obligatio, quamvis laudabile sit etiam ista confiteri.

fiteri. Dicitur hæc Confessio *Auricularis*, quia fit in aures solius sacerdotis; alio nomine olim appellabatur *Privata*, ad distinctionem illius, quam praeis temporibus publicè fiebat coram populo audiente, & appellabatur *Publica*: at ista ob gravissimas causas, quamvis olim ob graviora & publica scelera fuerit permissa vel etiam injuncta, modò sublata est.

12. Sciendum 2. Sectarios aliquos, nempe Calvinistas, penitus abominari hanc peccatorum coram Sacerdote Confessionem, Calv. l. 3. Inst. c. 4. §. 19. alios verò, nempe Lutheranos eam retinere quidem sed valde mutilatam: docent enim 1. Absolutè sufficere, si quis soli Deo confiteatur sua peccata, adeoque confiteri Ecclesiae Ministro non esse absolutè necessitatis, quamvis plurimas præster utilitates. 2. Sufficere, si quis Ecclesiae Ministro confiteatur peccata *in genere*. 3. Distinctam & specialem omnium peccatorum enumerationem coram Sacerdote esse juris tantum Ecclesiastici, non Divini, cum Deus & Christus eam nulli præcipiat. 4. Eandem esse impossibilem. Vid. August. Confess. art. 11. & 25. Gerard. de Pœnit. §. 99. &c. Quibus non obstantibus volunt 1. Confessionem auricularem propter plurimas utilitates, quas habet, retinendam esse, quamvis non habeat expressum & speciale Dei mandatum; nec deesse exempla eorum, qui non solum coram DEO, sed & coram Ministro peccata sua confessi sunt, uti Num. 14. v. 40. 1. Reg. 8. v. 47. 2. Paral. 6. v. 37. 6. Reg. 12. v. 13. Mat. 3. v. 6. Vid.

Gerard. loc. cit. & §§. seqq. Volunt 2. eam præcipuè retinendam esse propter absolutionem. 3. Coram Confessario omnia peccata esse aperienda, quæ quis scit & sentit in corde. *Sir* *Gott soll man aller Sünden sich schuldig geben / auch die wir nicht erkennen / wie wir im Bitter unser thun. Aber für dem Beichtiger sollen wir allein die Sünden bekennen / die wir wissen und fühlen im Herzen /* ait Lutheri Catechismus minor, qui insertus est Libro Concordiæ, & inter Libros Symbolicos receptus. Quam vellent Præcones Lutherani, ut sibi distinctè & in specie confiterentur suæ oves, satis indicat libellus quinquennio abhinc editus Oertingæ in Khetia sub hoc titulo, *Beicht / Büchlein /* qui plenus est interrogationibus distinctis ad elicienda peccata penitentis in specie. Sed frustra obtinere id sperant sublata Juris Divini obligatione; quis enim eò adigat homines, ut intima quæque & pudenda aperiant homini, nisi crediderint, à Deo, qui scrutator est Cordium, & falli nequit, id esse præceptum?

Dicend. 1. Ad obtinendam Absolutionem non sufficit sua peccata confiteri soli Deo, sed necesse est ea aperire Sacerdoti. Prob. 1. ex Scriptura. Joan. 20. Christus dedit Apostolis potestatem judicalem remittendi vel retinendi peccata fidelibus: *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt*: atqui hanc potestatem judicalem frustra dedisset, si sibi soli, & non etiam Sacerdotibus, Apostolorum successoribus.

ribus, voluisset fieri confessionem peccatorum; quomodo enim Sacerdotes iudicabunt de peccatis vel dimittendis vel retinendis, nisi cognoverint quantitatem vel qualitatem peccatorum? Quomodo autem cognoscent, nisi penitentes ipsimet sincere confiteantur, eisque aperiant peccata sua? 2. Expresse precipitur Jac. 5. v. 16. *Confitemini alterutrum peccata vestra*: ergo non soli Deo, sed & homini confitendum: non utique cuivis homini, sed illis tantum, de quibus immediate antè loquebatur S. Iacobus, scilicet *Presbyteris*; quibus dictum est, quorum *remiseritis peccata* &c. Jo. 20. quibus *datum est ministerium reconciliationis*, & qui *pro Christo legatione funguntur* 2. Cor. 5. 3. Accedit exemplum primorum fidelium, de quibus legitur in Actis c. 19. v. 18. *Veniebant multi credentium (ad Paulum) confitentes & annuntiantes actus suos*, hoc est, *offensas seu peccata sua* juxta editionem Syriacam, & interpretationem S. Chrysostomi hom. 41. in Acta. Hæc nota temeritatem Lutheri, qui pro actus suos ponit *miracula sua*, & perfidiam Gerardi ac Lomeri, qui audent asserere, Lutherum in hoc fecerum esse S. Chrysostomum hom. 41. in Acta. quæ fraus omnino palpabilis est & evidens legenti S. Chrysostomum loc. cit.

Prob. 2. ex perpetua Traditione, sensu, & praxi Universalis Ecclesiæ, optimæ Scripturarum interpretis. S. Clemens D. Petri discipulus & successor sequentia commisit fidelibus: *Si forte alicujus cor vel livor vel infidelitas vel aliquod malum latenter irre-*

psit, non erubescat confiteri hæc huic, qui præstet &c. Instruebat B. Petrus actus sua vita omni hora custodire: *firmiter scire, cogitationes malas mox ad Christum alidere, & Sacerdotibus Domini manifestare.* ep. 1. ad frat. Dom. Origenes hom. 2. in Psal. 37. *Vide, quid edocet nos Scriptura Divina, quia oportet peccatum non celare intrinsecus &c. tantummodo circumspice diligentius, cui debeas confiteri peccatum tuum.* S. Cyprianus scrip. 5. de lapsis: *Quod male cogitaverunt, hoc ipsum apud Sacerdotes Dei dolenter & simpliciter confitentes exomologesi conscientia faciunt, animi sui pondus exponant &c.* Confiteantur singuli delictum suum, dum adhuc, qui deliquit, in seculo est, dum admitti confessio ejus potest, dum satisfactio & remissio facta per Sacerdotes apud Dominum grata est. S. Hieron. ad c. 16. Matth. Sacerdos pro officio suo, cum peccatorum audierit *varietates*, scit, qui sit ligandus, quive solvendus. S. Basil. in Reg. Monachorum c. 21. *iii*, quibus *credita est dispensatio mysteryum Dei, confitenda esse peccata* ait. S. Leo ep. 80. ad Episc. Campaniæ: *Cum reatus conscientiarum sufficiat solis Sacerdotibus indicari confessione secreta &c. sufficit enim illa confessio, qua primum Deo offeritur, tunc etiam Sacerdoti.* Taceo Irenæum, Tertullianum, Lactantium, Athanasium, Pacianum, & alios plures, qui vixerunt primis sæculis: taceo Patres Concilij Generalis sexti: taceo innumeros Doctores alios, nobis viciniores. Loco omnium audiamus
Iiii 3; adhuc

adhuc S. Augustinum, qui l. 2. de Vita. infim. c. 4. sic scribit: *Ergo ad te venire roges sacerdotem, & fac ipsum conscientiarum tuarum penitus participem. Non seducat te somniantium illa superstitio, quæ in visitando confirmat, quia saluat sacerdote inconsulto ad Deum peccatorum confessio. Nos autem non abnegamus, quin sit ad Deum frequenter referenda confessio peccatorum &c. sed testamur, & testatur illud sana doctrina, quoniam prius eges Sacerdotis, qui mediator sit apud Deum tuum, salubri iudicio: alioquin & sub Lege & sub Gratia, **ITE ET OSTENDITE VOS SACERDOTIBUS**, responsum Divinum quomodo consummaretur? **CONFITEMINI ALIUTRUM PECCATA VESTRA**, quomodo completeretur? Etc. 5. *Adstantem coram te Sacerdotem Angelum Dei existima &c. aperi ei penetrantium tuorum abditissima latibula, conscientiarum verecundarum peniora revela repagula. Non te pudeat coram uno dicere, quod te non puduit forsitan coram multis & cum multis facere &c. revela ei vias tuas, & ipse tibi exhibebit antidotum reconciliationis.**

Prob. 3. ex congruentia & utilitate. Summopere decet, ut peccator, qui superbe spernendo mandata Dei se per peccata averit à Deo, iterum redeat ad Deum humili confessione, confundendo & accusando seipsum coram homine; siquidem soli Deo, qui omnia jam prius novit, confiteri nihil habet difficultatis, nihil confusionis.

Cujus confusionis, coram Sacerdote subeunda, metus etiam ingens est frantum, valde retrahens à nefandis criminibus perpetrandis; unde & utilitas confessionis coram Sacerdote apparet. Et sanè longe licentiosius se homines effundunt in gravissima & pudenda scetere (modò coram hominibus occultare possunt) qui ea Sacerdoti non retegenda putant, quàm alij; ut patet in infidelibus omnibus. Unde Norimbergenses, post apostasiam suam hoc advertentes, nullis Legatis à Carolo V. Imper. petierunt, ut per Edictum Casareum restitueret ipsis Aunculatam Confessionem, eò quòd post illam abrogatam eorum civitas occultis & nefandis criminibus fuerit repleta. Ita Dominic. Sotus in l. 4. Sent. dist. 18. q. 1. a. 1. qui fuit Caroli Confessarius. Sed nil nisi risum tulere; quis enim parebit Edicto Casaris aut alterius hominis, qui scire non potest, an quis sincere confiteatur, si interim non credatur, id à Deo Omnisicò esse mandatum?

Dicend. 2. Non sufficit sua peccata 10. confiteri Sacerdoti tantum *in genere*, sed opus est omnia mortalia, quæ post diligens examen memoriæ occurrunt, quoad speciem & numerum distinctè exprimere. Probatur ferè iisdem argumentis, quibus assertio præcedens; nam 1. Scriptura tribuens Apostolis & eorum successoribus potestatem iudicandi, an & quomodo peccata remitti vel retineri debeant, quid & quomodo solvi aut ligari, hoc ipso imposuit penitentibus præceptum sua peccata graviora distinctè exprimendi; si enim sufficeret confessio in genere, v. g. dicendo,

sendo, se esse peccatorem, tunc omnes aequaliter essent iudicandi, ac vel omnes absolvendi, vel omnes ligandi. Adde, quod in illo textu Act. 19. *confitentes & annuntiantes alius suos*, Syriaca editio habeat *numerantes*, quo verbo insinuat, expressum fuisse numerum & speciem peccatorum.

Prob. 2. ex perpetua Traditione & praxi Ecclesiae; non enim id in Concilio Tridentino tantum clarè definitum est, sed etiam ab Antiquis Concilijs & PP. satis indicatum. Testem adduco ferè unicuique Chrystost. quem Adversarij pro se citare non verentur. Is hom. 30. in Genes. *Facienda est diligens & pura peccatorum confessio*. Et hom. 42. in Matth. *Peccata tua per singulas species recolle &c. quas ob res iustitiam Deus huic penitentia in primum proposuit, dicens: DIC TU PRIUS PECCATA TUA, UT IUSTIFICERIS*. Item hom. 20. in Genes. *Qui haec fecit, si voluerit ad confessionem facinororum festinare, & medico ostendere vitium, qui curat, & non exprobrat, & soli ei loqui, & omnia dicere cum diligentia, facile sua peccata emendabit*. S. Greg. hom. 40. in Evang. *Quid est ergo peccatorum confessio, nisi quaedam vulnerum ruptio? quia peccati virus salubriter aperitur in confessione, quod pestiferè latebat in mente*. Similia habent alij Patres, praesertim S. August. cujus verba clarissima recitabo paulò post, quae omnem de hac re dubitationem tollent. Et sanè quicumque peccata in confessio-

ne aperienda dicunt, hoc ipso docent aperienda esse omnia, quae memoriae occurrunt; cur enim haec potius exprimantur, quàm alia?

Dices: ergo & aperienda erunt peccata venialia. R. N. illatum; nam venialia non separant à Deo, nec tollunt amicitiam eum Deo: Sacramentalis verò Absolutio, ad quam ordinatur Confessio, per se instituta est ad peccatores Deo reconciliandos; est enim *ministerium reconciliationis*. 2. Cor. 5. Deim à fidelibus nunquam agnita est obligatio confitendi venialia. Audiat iterum S. August. loc. cit. c. 5. *Quam mentem gravius exacerbant facinora, Dei Angeli (Sacerdoti) manifesta, nihil obscurum dicens &c. Designanda etiam sunt, in quibus peccasti, loca, si recordaris, & tempora, cum quibus peccasti personis, non nomina ipsarum &c. utrum semel, an ex consuetudine &c. Haec autem omnia, si taceantur, vel dicta callidè pallentur, animam jugulant, si denudentur, cum penitentia evanescent &c. Confiteri igitur Chare mi nomine tenus, quate remordent flagitia, detege specialiter, quae scis specialia, quotidiana, de quibus non fuisti mundus, saltem cogitatione in collecta generali appone.*

Prob. 3. ratione Theologica: non remittitur unum peccatum mortale sine altero: ergo necesse est omnia & singula peccata mortalia confiteri. Conf. est clara, quia praecipuum de confessione facienda in ordina ad remissionem peccatorum non restringitur ad unum vel plura tantum peccata, sed indefinitè.

tè ad omnia, quæ scilicet cognoscuntur à penitente. Ant. pauper est certum apud Theologos; quia planè indignus est tanto beneficio, quale est remissio peccatorum; qui voluntariè perseverat esse inimicus Dei, qualem constituit quodlibet peccatum mortale, voluntariè retentum. Dein defacto non remittitur ullum peccatum mortale sine infusione gratiæ sanctificantis, quæ est impossibilis cum peccato mortali: talis enim homo, in quo esset peccatum mortale & simul gratia sanctificans, esset simul inimicus & amicus Dei.

Confirmatur. Finis Sacramentalis Confessionis est emendatio morum obtinenda per erubescenciam: atqui hæc erubescencia non reperitur in confessione *generali*, quam omnes indiscriminatum facere possunt, sed in *distincta* commissorum scelerum enarratione. Et sanè, nisi obligatio esset confitendi omnia ac singula, facilè quis taceret potiora, & turpiora peccata, atque sic improbis laxaretur habena licentiosa vitæ, cum magna Dei, Christi que meritorum injuria.

21. Dicend. 3. Distincta peccatorum coram Sacerdote Confessio est necessaria Jure Divino. Prob. 1. ex Scriptura, quæ sic jubet: *Confitemini alterutrum peccata vestra.* Jac. 5. Et Christus Sacerdotibus potestatem dedit absolvendi à peccatis, vel ea ligandi. Joan. 20. & Matth. 18: prout scilicet fuerint peccata penitentium, & dispositio eorundem: ergo eo ipso præcepit distinctam peccatorum omnium confessionem, sine qua Sacerdos scire non potest, an pec-

cata remitti vel retineri, quomodo penitens solvi vel ligari debeat. Quod autem præcipit Scriptura, præcipit Deus, qui loquitur nobis per Scripturas: ergo Deus præcipit distinctam peccatorum confessionem Sacerdoti faciendam: ergo necessaria est Jure Divino.

Prob. 2. ex Traditione Apostolica & sensu perpetuo totius Ecclesiæ. Nam imprimis constat, distinctam peccatorum confessionem fuisse in usu per prima sæcula, uti jam vidimus: & ex altera parte non invenitur ullum decretum alicujus Concilij vel Pontificis, quo hæc confessio fuisset primitus introducta: ergo censendum est, eam à Christo & Apostolis provenire, juxta receptam regulam S. Augustini l. 4. de Bapt. c. 24. Dein quod perpetuus fuerit sensus Ecclesiæ, evidenter colligitur ex eo, quia ab Ecclesiâ nunquam fuisse dispensatum legitur in obligatione *distincte* confitendi, etiam cum summis Principibus Ecclesiasticis & Politicis. Quis enim credat, quod Papa nunquam dispensasset in onere, magnis personis tam difficili, vel secum ipso, vel cum Cardinalibus, Episcopis &c. vel cum Imperatoribus, Regibus &c. Si obligatio distincte confitendi esset introducta à Papa & Jure Humano, aut nisi judicasset Ecclesiâ, hæc obligationem esse Juris Divini?

Confirmatur ex praxi summorum Principum & Sapientum hujus mundi, qui ex Gentilitate conversi, quamvis repugnante naturali superbia, tamen prorsus heroica fortitudine, humiliter hoc onus subierunt, hominiqui Christi loco sua peccata, etiam pudenda.

&

& intima cordis, aperuere. Ubi certe locum habet illud dilemma S. Augustini, quo ipse veritatem Religionis Christianæ comprobasse legitur: vel miraculis persuasa est hæc tanta & tam indispensabilis obligatio confitendi, vel non? si miraculis persuasa est, certe Deo est, adeoque non inventum humanum, sed præceptum Divinum: si non; hoc ipsum est maximum miraculum, quod tot & tam potentes mundi Principes &c. tot ac adeo celebrati Sapientes contra naturalem factum, & erubescerentiam, adeo se humiliaverint, nullo miraculo persuasi. Unde Lactantius l. 4. Instit. c. 30. recte inter notas veræ Ecclesiæ posuit distinctam peccatorum confessionem tam universaliter receptam, & summis quibusque viris, etiam recens ex Gentilitate conversis, persuasam & usitatam.

Accedat denique unius ex Adversariis, nempe M. Lomer testimonium, qui p. 438. seines Nuzgangs ita scribit: *Das Beichten / wo es recht eingericht ist nach Gutbefinden der Kirchen / ist i. ein Göttliche Ordnung 2. ein Göttlicher Befehl. 3. Gottes Wille / ic. Atqui (subsumo) quod est ordinatio, voluntas, & mandatum Divinum, evidenter est Juris Divini: ergo. Excipiet 1. Confessionem homini faciendam non esse necessariam Jure Divino ante sumptionem Eucharistiæ. R. quamvis hoc ita esset (quod tamen falsum esse docent Moralistæ cum S. Cyp. l. 3. epist. 17. ubi queritur contra quosdam Presbyteros: *Qui contra Evangelij Legem ante altum penitentiam, ante* R. P. Pichler Theol. Polemica.*

EXOMOLOGESIM GRAVISSIMI DELICTI factam quibusdam Eucharistiam dabant, & sanctum Domini Corpus profanabant: cum scriptum sit: QUI EDERIT PANEM, AUT BIBERIT CALICEM DOMINI INDIGNE, REUS ERIT CORPORIS ET SANGUINIS DOMINI.

1. Cor. 11.) tamen haberem inentum, quia plus non volo, quam Confessionem coram homine esse Jure Divino præceptam, abstrahendo à tempore, quo præceptum hoc obliget, quod non ad Polemicos, sed ad Morales Theologos spectat. Excipiet 2. distinctam confessionem omnium peccatorum non esse necessariam Jure Divino. R. Si aliqua peccata tenemur confiteri Jure Divino, eo ipso tenemur omnia, quorum habemus conscientiam; non enim est ratio, cur hæc potius, quam alia teneamur confiteri: imò est ratio obligans ad confitendum omnia; quia alias Minister Ecclesiæ non potest ferre judicium, an peccata remittenda, an retinenda, an & quomodo confitens solvendus vel ligandus sit, ad quod accepit potestatem clavium à Christo. Si enim Confessio tantum fit in genere, tunc vel omnes debent absolvi, vel nullus.

Ob. 1. Christus in Scripturis non dedit Sacerdotibus potestatem & officium Judicis, sed solum demandavit executionem, ut eos absolvant à peccatis, qui petunt: ergo. 2. Absolvi possunt penitentes à peccatis, etiam memoriæ non occurrentibus: ergo necesse non est, ut Sacerdos prius cog-

kkkk

no

noscat peccata in specie. 3. Christus & Apostoli non audierunt distinctè confitentes. 4. Scriptura promittit remissionem peccatorum perfectè contritis, & Deum diligentibus: ergo non est necessaria Confessio. R. ad 1. N. Ant. non enim præcisè dedit potestatem absolvendi, sed etiam ligandi: ergo debent priùs autoritate judiciali cognoscere sacerdotes, an pœnitens absolvendus vel ligandus sit, & quomodo. Si quilibet absolvi debet, qui petit, etiam absolvendus erit, qui peccata non detestatur, qui non credit &c. quod utique non dicent Adversarij. Ad 2. possunt absolvi inditectè, nimirum permanente obligatione conditionata confitendi, si memoriæ aliquando occurrerint. Utique non est obligatio absoluta confitendi illa peccata, quorum non recordamur, quia nullum præceptum obligat ad impossibile: interim tamen obligat ad aperienda ea, quæ quis cognoscit. Unde N. Conf. Ad 3. Christus etiam dimisit peccata sine Absolutione & Baptismo; sed hanc absolutam potestatem nunquam concessit suis Ministris, sed alligatam ad certa media, scilicet ad Baptismum, & Absolutionem prævia Confessione. Apostolos non audivisse confitentes peccata, negatur; audivit enim Paulus *confitentes & annuntiantes actus suos.* Act. 19. Dein etiam si nihil legeretur de hoc, sufficienter tamen constaret ex perpetua Traditione, & praxi confessiones audiendi, cujus nescitur initium. Adde, quòd Apostoli utique exercuerint munus & potestatem clavium sibi creditam; quod fieri

rite non potuit sine prævia cognitione, adeoque nec sine confessione peccatorum. Ad 4. promissa est eatenus, quatenus in contritione perfecta, & dilectione Dei super omnia, includitur propositum servandi omnia mandata; hæc enim conditio additur Ezech. 18. v. 21. *Si custodierit omnia præcepta mea:* atqui inter alia Dei præcepta etiam est Confessio distincta peccatorum, ut vidimus, quia est Juris Divini: adeoque perfectè contritus habet confessionem *in voto*, quam suo tempore, si possit, debet etiam peragere *in opere*: quod si non faciat, facit novum peccatum transgrediendo præceptum Confessionis.

Ob. 2. Confessio auricularis in Ecclesia Latina seu Occidentali primùm fuit introducta in Concilio Lateranensi IV. sub Innocentio III. anno 1215. In Ecclesia Græca autem seu Orientali, quamvis jam fuerit aliqua Confessio tempore Decij, à Nectario tamen Patriarcha Constantinopolitano fuit iterum sublata: ergo. 2. S. Chrysol. multis in locis clare insinuat, Confessionem soli Deo, non Sacerdoti, esse faciendam: *Cave homini dixeris, inquit homil. 4. de Lazaro, ne tibi exprobet: neque enim confesso tuo est confitendum, qui in publicum profert, sed Domino, qui tui curam geret.* Similia habet alibi, uti & Cashanus, R. ad 1. Ibi nequaquam primùm instituta est confessio specialis peccatorum, sed solummodo determinatum est tempus Paschale, quo fieri debeat propter sacram Communionem, hoc tempore præscriptam. Nectarius non sufficit

stulit Confessionem privatam, sed publicam (quæ tunc erat in usu) propter aliquod scandalum, quod dedit mulier quædam impudens & imprudens, quæ lapsum suum carnalem cum Diacono publicè confessâ fuerat: propter cuiusmodi incommoda passim sublata est ubique Confessio publica, & notorijs etiam peccatoribus potestas data privatim confitendi, nec obligati sunt amplius se listere *Pœnitentiario*, ut antè fieri debebat. Ad 2. S. Chrysof. exemplo Nectarij Antecessoris sui solum improbat Confessionem *Publicam*, ubi *exprobratur* delictam, & quæ ordinatur ad confusionem & erubescen-
tiam publicam, non ad absolutio-
nem sacerdotis. Dein S. Chrysof. in suis homilijs, uti v. g. hom. 2. in Pl. 50. valde commendat quotidianum conscientie examen, in quo fit soli Deo confesio peccatorum cum animi dolore; propterea tamen non negat, eam suo tempore faciendam esse etiam coram sacerdote, præsertim cum hom. 1. in Pl. 32. dicat, quod Christus sacerdotibus tanquam *Medicis curandarum vulnerum commiserit disciplinam*. Et homil. de pœnit, quæ incipit, *provida mente*, doceat ad veram pœnitentiam requiri contritionem in corde, *confessionem in ore*, in opere humilitatem. S. Greg. in 1. Reg. c. 15. pœnitentiam vocat conversionem cordis, *confessionem oris*, & vindictam peccati. Quando igitur Patres videntur dicere, Confessionem esse faciendam *Deo*, intelligunt *Ministrum Dei*, tum propter rationes allatas, tum quia urgent confessionem *superatâ ve-*

R. P. Pichler Theol. Polemista

récundia: coram Deo autem confiteri nemo erubescit, utpote qui peccata omnia novit antecedenter, Idem die ad ea, quæ obijciuntur ex Cassiano.

Ob. 3. Multi ex Catholicis do-
 244
 cuerunt, Confessionem specialem peccatorum esse introductam ab Ecclesia, uti Gratianus Compiler Decreti, Glossator ejusdem Decreti, Felinus, & alij Juris Interpretes: ergo non est Juris Divini. R. Siqui ex Catholicis ita docuere, tanquam Doctores privati errore lapsi fecerunt, quod apud Gratianum & Glossatorem nihil est novi, unde & eorum verba præcisè eatenus habent auctoritatem, quatenus concordant cum fontibus, ex quibus adducta sunt: hic autem non convenire cum fontibus, ac utrumque errasse ostendit Valentia to. 4. d. 7. q. 9. pu. 2. Eos tamen fuisse hæreticos hoc dicendo, nolim dicere, quia ante Florent. & Trident. Conc. res hæc non ita clarè fuit proposita. Aliud sentiendum nunc, postquam Tridentinum Sess. 14. c. 5. ita docuit: *Universa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse à Domino integram peccatorum Confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis Jure Divino necessariam existere.*

Ob. 4. Si necessaria est Jure Divino
 25.
 distincta peccatorum confessio, tunc Lex Evangelica est durior quàm Judaica, quia apud Judæos non opus erat confessione, sed justificabantur per contritionem perfectam: atqui hoc admitti non potest; quomodo enim aliàs verum esset illud Matth. 11. *Facite*

Kkkk 2 gura

gum meum suave est? R. N. M. Non enim mox tota Lex debet dici durior alterâ, si forte unum vel alterum præceptum habeat difficilius, sed debet spectari totum complexum omnium legum, & earum stricta obligatio. Atqui in Antiqua Lege erant præcepta Ceremonialia & Judicialia, graviter obligantia, ferè sine numero, quæ omnia nunc sublata sunt. Adde, quòd non sit difficilius præceptum obligans ad confessionem, cum qua sufficit contritio imperfecta, quam præceptum determinatè obligans ad contritionem perfectam, quæ rudibus & magnis peccatoribus admodum difficilis est, & difficilius confessione; præsertim cum confessio multum mitigetur 1. uberrimâ Christi gratiâ. 2. interna animi consolatione ac pace, si virus peccatorum evomatur. 3. silentio strictissimo Sacerdotis, quod nullo casu violari potest. 4. exemplo quotidiano aliorum fidelium. 5. frequentiore usu &c. Dein falsum probabiliter est, in Lege Antiqua non fuisse obligationem confitendi; nam Num. 5. sic præcipitur: *Vir, sive mulier, cum fecerint ex omnibus peccatis, quæ solent hominibus accidere, & per negligentiam transgressi fuerint mandatum Domini, atque deliquerint, confitebuntur peccatum suum.* Et Galatinus l. 10. c. 3. multis Rabbiorum testimonijis probare dicitur, apud Judæos necesse fuisse peccatum in specie cum suis circumstantijs confiteri. Et Mat. 3. v. 6. plurimi ad Joannem

veniebant *confitentes peccata sua.* Ob. 5. Specifica & numerica peccatorum enumeratio est impossibilis; quia nemo cognoscere potest omnia peccata juxta illud Davidis: *Delicta quis intelligit?* Psal. 18. ergo. R. N. Ant. Impossibile enim esse nequit, quòd præcipitur à Deo, & à fidelibus quotidie exercetur. Neque Catholici docent, omnia peccata venialia (quæ sunt subinde sine numero) vel mortalia, quæ post diligens examen memoria non occurrunt, esse aperienda necessariò, ut ipsis affingunt sectarij; sed dicunt, peccata mortalia tantum, quæ ob gravitatem suam non facile fugiunt diligentem inquisitionem, & eorum numerum, qui morali diligentia investigari potest, exprimi debere: quod minimè est impossibile, licet aliqua sit superanda difficultas: quæ tamen plurimum mitigatur, si quis cogitet, se hoc pacto liberari à gravissimis peccatis, & æternis, quæ meritis est, supplicij. Cui ægro difficile accidat, si sola confessione morbi sanitatem obtinere valeat? Deus confitentis peccata (ut oportet) nimirum verè penitenti peccata abolet, una cum sanitate eximiam gratiam conferat formæ decus, donat & justitiam, ait S. Chrysost. hom. 3. de Pœnit. hoc est, non tantum remittit peccata, sed & justitiam, seu gratiam sanctificantem largitur, ornamentum pulcherrimum animæ. Cui igitur confessio accidat gravis?

§. IV.

De Satisfactione.

27. Sciendum 1. Sicut Contritio & Confessio requiruntur, vel etiam constituunt essentiam Sacramenti Pœnitentiæ, & faciunt ad remissionem peccatorum quoad culpam, ita Satisfactio constituit integritatem ejusdem, seu pars integralis est, facitque ad delendam pœnam temporalem, ex peccatis quoad culpam dimissis sepe adhuc residuam. Proin videndum hic est 1. an dimisso peccato quoad culpam & pœnam æternam remaneat (saltem subinde) aliqua pœna temporalis sustinenda vel in hac vel in altera vita. 2. An pro hac pœna temporali possit homo iustificatus verè ac propriè satisfacere Deo de condigno per opera pia pœnalia v. g. per orationes, jejunia, elemosynas &c. 3. An ejusmodi opera rectè injungantur à Confessarijs in administrando Sacramento Pœnitentiæ. 4. An etiam rectè assumantur spontè à fidelibus.

28. Sc. 2. Per Satisfactionem intelligitur actio, quæ is, qui alterum læsit, facit tantum, quantum justè exigit læsus, vel ad restaurandam amicitiam, vel ad compensandam injuriam. In confesso quidem est, hominem purum non posse satisfacere Deo perfectè in ordine ad restaurandam amicitiam, & remissionem culpæ mortalis atque pœnæ æternæ; hanc enim obtinemus gratis ex meritis Christi infinitis; contra-

versum tamen est, an homo ad statum amicitie cum Deo jam receptus, seu homo justus, Deique filius adoptivus, per opera pia possit verè & condignè ad æqualitatem justitiæ satisfacere pro pœnis temporalibus, post peccata quoad culpam dimissa remanentibus, non quidem secundùm rigorem justitiæ, ubi excluditur omnis gratuita Dei acceptatio, & liberalis promissio, sed tali satisfactione, quæ, quamvis nitatur aliquâ gratiâ Dei præviâ & liberali promissione (sicut diximus de merito bonorum operum) talis tamen est, ut ipsi jure negari nequeat remissio pœnæ temporalis. Unde

Sc. 3. Satisfactio propriè dicta & de condigno pro pœnis temporalibus censetur esse à Doctoribus communiter tunc, quando habet sequentes conditiones. 1. Si est actio hominis justî, seu amici & filij Dei; nam sub hac ratione habet aliquam æqualitatem cum offensa, propter quam decreta est pœna temporalis; opera enim, quæ procedunt à filio adoptivo Dei, acquirunt aliquam infinitatem moralem ex parte principij satisfaciens, sicut offensa habuit aliquam infinitatem moralem ex parte termini offensi. 2. Si est actio viatoris. 3. Si est actio liberæ, saltem denominativè. 4. Actio supernaturalis. 5. Actio pœnalis seu laboriosa; Satisfactio enim vindicare & punire in-

Kkkk 5 cen-

tendit injuriam Deo illatam. 6. Si intervenit acceptatio, seu decretum, vel promissio Dei, se volentis obligare ad remittendam pœnam posita tali actione.

29. Dicend. 1. Dimisso peccato quoad culpam non semper remittitur statim omnis pœna; sed Deus ex justis causis saepe illi, quem propter pœnitentiam recepit in gratiam, ex infinita misericordia remittens ei culpam & pœnam æternam, dicitur aliquam pœnam corporalem (vel in hac vel in altera vita exsolvendam) ut aliquo modo satisfiat Justitiæ Divinæ, proinde redintegratã *amicitiã obligationem* imponit satisfaciendã *justitiã*: serè sicut Princeps, cui Aulicus quidam magnam pecuniæ summam abstulit, illum recipere potest in gratiam, ac restituere loco & honori pristino, ea tamen lege, ut per aliquot annos careat aliqua portione stipendiij, vel per aliquod tempus abstineat vino &c. Siquidem in omni peccato reperitur, tanquam gemina proprietas, reatus culpæ & reatus pœnæ: *reatus culpa* est dignitas ad odium & aversionem Divinam; *reatus pœna* verò est dignitas ad supplicium seu pœnam, qua peccatum meretur puniri. Sic explicata assertio

Prob. 1. ex Scriptura, in qua Deus post dimissum peccatum sæpius inflixisse legitur aliquam pœnam temporalem. Sic David, postquam audivit à Propheeta: *Dominus transulit peccatum tuum.* 2. Reg. 12. punitus adhuc est morte filij: *Veruntamen, quoniam blasphemare fecisti inimicos Domini propter verbum hoc, filius, qui natus*

est tibi, morte morietur. Sic Moyses & Aaron in pœnam peccati (utique quoad culpam jam dimissi) nempe infidelitatis, *ad aquas contradictionis in Cades deserti* Num. 20. & Dent. 32. prohibiti sunt ab ingressu in terram promissam. Sic Num. 14. de populo murmurante dicitur: *Dimissi peccatum populi; at tamen nullus videbit terram* &c. Prob. 2. ex perpetua Traditione & sensu Ecclesiæ, fidelibus ultroneas pœnitentias & suadentis & imponentis post impetratam absolutionem, ut postea videbimus. Prob. 3. ex aliqua congruentia. Sicut Misericordiam Dei decet, ut, supposito præcepto Divino procurandi amicitiam cum Deo, facile remittat peccatum mortale propter contritionem, in quocunque gradu intentionis illa sit; ita decet Divinam Justitiã, ut non facile remittat totam pœnam, & ut exigat opera ardua, per quæ ipsi aliquo modo satisfiat, ad homines magis absterrendos à peccatis committendis. Prob. 4. ab experientia, quia videmus baptizatos, quibus per Baptismum remissa est omnis culpa originalis (& personalis in adultis, unã cum pœnis *personalibus*, seu contractis ex peccato personali) esse adhuc obnoxios varijs miserijs, morbis, morti ipsi, quæ vocantur *penalitates*, humanæ naturæ communes, intuitu peccati originalis sustinendæ. Confirmatur ex Gerardo Adversario, qui de Pœnit. §. 125. fateretur, *pios etiam post impetratam peccatorum remissionem non solum communibus hujus vite calamitatibus (Scriptura & experientia teste) obnoxios esse.*

esse, sed etiam quibusdam singulares calamitates in hac vita imponi, licet nec omnibus; nec semper, has penas singulares Deus illis imponit.

30. Dicend. 2. Potest homo justus per bona opera pœnalia verè & de condigno satisfacere pro pœna temporali, ex peccatis quoad culpam dimissis remanente. Prob. 1. ex Scriptura, in qua Deus promittit hujusmodi pœnam remittere, si homines ad Deum conversi exercuerint bona opera pœnalia: atqui (supposita tali promissione gratuita sub conditione certorum operum) Deus tenetur remittere pœnam ex justitia positus hujusmodi operibus: ergo. Ma. prob. Jerem. 18. dicit Deus: *Si pœnitentiam egerit gens illa à malo suo, agam & ego pœnitentiam super malo, quod cogitavi, ut facerem ei.* Danielis c. 4. suavit Nabuchodonosori Regi: *peccata tua elemosynis redime.* Et Christus Luc. 11. *Quod superest, date elemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis:* atqui per elemosynam, quantacunque illa sit, sine dolore de peccato &c. peccata non redimuntur, non tolluntur quoad culpam, ut fatentur omnes: ergo quoad pœnam culpam dimissam residuam. His adde monitum S. Joan. Bapt. *Facite fructus dignos pœnitentiae.* Luc. 3. hoc est, de condigno compensare injuriam, Deo illatam, per austeritatem vitæ, quam ipse exemplo suo docuit; nam de condigno non tollitur peccatum quoad culpam: ergo quoad pœnam; dein fructus pœnitentiæ non est ipsa pœnitentiæ, per quam quoad culpam jam remissa sunt peccata.

Prob. 2. ex perpetua Traditione & sensu Ecclesiæ, quem ita testantur Patres antiquissimi, ut Calvinus, Chemnitius, Centuriatores, & alij Lutherani fateri cogantur, eos stare pro nostra assertionem; quamvis cum Luthero & nomen *Satisfactionis*, & rem ipsam extremè oderint. S. Cyprianus serm. de lapsis ita scribit: *Qui sic Deo satisfecerit (per opera pœnalia) non jam solam Dei veniam merebitur, sed coronam.* S. Ambr. ad Virginem lapsam c. 8. *Grande scelus grandem necessariam habet satisfactionem.* S. Chrylost. hom. 19. in Matthæum: *Delictis antea & temulentia distuebas? jejunio & aqua potu utrumque compensa.* S. Aug. homil. 50. c. 5. in homilijs 50. *Non sufficit mores in melius commutare, & à factis malis recedere, nisi etiam de his, quæ facta sunt, satisfiat Deo per humilitatis gemitum &c.* Et in Enchiridio ad Laurent. c. 71. *De quotidianis autem, brevibus, levibusque peccatis, sine quibus hac vita non ducitur, quotidiana oratio fidelium satisfacit &c. Delet hac oratio (dimitte nobis debita nostra) minima & quotidiana peccata. Delet & illa, à quibus vita fidelium sceleratè etiam gesta, sed pœnitendo in melius mutata, discedit.* En & nomen *Satisfactionis*, & rem ipsam; quid enim est mereri veniam, delere peccata, compensare, quibus verbis utuntur Patres, quàm verè & condignè satisfacere?

Prob. 3. Opera bona pœnalia ab homine justo liberè exercita habent omnia ad condignam satisfactionem requisita.

quilita: ergo sunt satisfactoria de condigno. Quod confirmatur: sunt de condigno meritoria augmenti gratie sanctificantis & vite aeternae, ut vidimus supra: ergo etiam sunt satisfactoria pro poenitentibus temporalibus; cum istud sit longè minus illo.

31. Dicend. 3. Bona opera poenalia rectè injunguntur poenitentibus in satisfactionem pro poenis temporalibus in Sacramenti Poenitentiae administratione. Prob. 1. ex Scriptura, in qua Christus Sacerdotibus dedit potestatem non tantum solvendi, sed etiam ligandi: *Quaecunque alligaveritis &c. Matth. 18. Quorum remiseritis &c. Jo. 20.* ergo sicut possunt solvere seu absolvere à peccatis, ita possunt ligare, seu obligare absolventes ad certa poenitentiae opera, ut poenitentes faciant fructus dignos poenitentiae. Sicut enim possunt absolute ligare, quem judicant absolutionis incapacem, ita possunt à fortiori ligare secundum quid, quem judicant esse capacem, obligatum tamen ad aliquam satisfactionem adhuc DEO præstandam. Prob. 2. ex perpetua praxi Ecclesiae. Jam tempore Apostolorum vivens S. Clemens Const. Apost. l. 2. c. 26. sic scripsit: *Facta examinatione, an poeniteat, sitque dignus, qui in Ecclesiam ex toto admittatur: castiga illum jejunijs duarum aut trium &c. hebdomadarum, ut delicti genus & ratio poposcerit.* S. Gregor. M. egregie: *Afflictio poenitentis ad delenda peccata idonea est, cum Sacerdotis fuerit iudicio imperata, cum ab eo confitentium actibus discipulis pro modo criminis*

onus eis discernitur afflictionis. S. Leo adhuc antiquior ep. 91. ad Theodoros: *Mediator Dei & hominum homo Christus JESUS hanc Praepositis Ecclesiae tradidit potestatem, ut & confitentibus satisfactionem Poenitentiae darent, & eosdem salubri satisfactione purgatos, ad communionem Sacramentorum per januam reconciliatōnis admitterent.* Idem confirmant Concilia, Nicaenum I. Ancyranum, Araus. & Canones Poenitentiales. Prob. 4. ejusmodi opera pia per se sunt apta ad satisfaciendum, ut constat ex dictis, & varias insuper habent utilitates: ergo rectè injunguntur poenitentibus ab eo, qui jurisdictionem spirituales habet in illos, uti est legitimus Confessarius.

32. Dicend. 4. Bona opera poenalia etiam rectè assumuntur sponte à fidelibus in ordine ad satisfaciendum pro poenis temporalibus. Prob. 1. ex Scriptura, in qua Deus ipse ad hoc hortatur Joël. 2. *Convertimini ad me in toto corde vestro in jejunio, & steru. & planctu.* Item exstant exempla peccatorum poenitentiam agentium: sic David jejunabat 2. Reg. 12. cubabat humi Psal. 68. Rex Ninivitarum indutus est sacco, sedit in cinere, & jejunium toti populo indicit, non iustus à Deo, & tamen placavit Deum. Jon. 3. Paulus de se dicit: *Castigo corpus meum, & in servitatem redigo.* 1. Cor. 9. & de omnibus: *Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs.* Gal. 5. Quomodo Praecones castigant corpus & carnem suam? & quando? fortè tum, quan-

do castigant petulantiores uxores suas : nam maritus & uxor unum corpus sunt & una caro teste Scriptura. Prob. 2. ex perpetua praxi Ecclesiarum, in qua semper fuerunt viri sanctissimi, quod nec Adversarij negare queunt; qui tamen plerique omnes duxerunt vitam rigidam, austeram, orationibus, jejunijs, flagellationibus, hispido vestitu, humicubationibus &c. asperam. Sic S. Magdalena, postquam ab ipso Christo impetravit remissionem peccatorum, rigidam penitentiam per 33. annos sponte suscepit. Idem fecit Antonius, Paulus, Scylites &c. Eremitæ: Bernardus, Dominicus, Franciscus, Ignatius &c. Ordinum Religiosorum Fundatores &c. Audi SS. PP. S. Cyr. l. 3. ep. 14. ad Clerum: *Qui possunt, agentes penitentiam veram, Deo Patri misericordie precibus & operibus suis satisfacere &c.* S. August. in Pl. 44. *Converte te ad puniendam peccata tua, quia impunita peccata esse non possunt: puniendum ergo erit aut à te, aut ab ipso: tu agnosce, ut ille ignoscat.* Et in Psal. 50. *Consistenti ignoscis, sed seipsum punienti.* Ita servatur *Misericordia & Veritas: Misericordia, quia homo liberatur: Veritas, quia peccatum punitur.*

33. Ob. 1. Ezech. 33. dicitur: *Impietas impij non ei nocebit, in quacunque die conversus fuerit ab impietate sua.* Et c. 18. *Peccatorum ejus non recordabor: atqui impietas adhuc noceret post conversionem, & Deus illius adhuc recordaretur, si non cum culpa dimitteretur semper omnis pœna: ergo.* R. Dist. Min. noceret &c.

R. P. Fichler Theol. Polemica

in ordine ad averlandum adhuc peccatorem, vel ad pœnam æternam intelligendam. N. Mi. in ordine ad pœnam temporalem, vel ad differendam felicitatem. C. Min. Nisi forte peccator eliciat valde intensam contritionem, quæ sufficiat ad delendam simul omnem pœnam; etiam temporalem, ut absolute fieri potest.

Ob. 2. Peccatum est causa totius pœnæ: sed sublata causa tollitur effectus; ergo sublato peccato tollitur tota pœna. 2. Reatus culpæ, & reatus pœnæ sunt realiter idem: ergo sublato reatu culpæ tollitur etiam totus reatus pœnæ. 3. Sicut nemo est dignus pœnâ æternâ, qui non habet peccatum mortale, ita nemo potest esse dignus pœnâ temporali, nisi habeat peccatum veniale: atqui quando remittitur peccatum mortale, remittitur totum, nec fit ex mortali veniale: ergo. 4. Quod sufficit ad delendum id, quod est plus, etiam sufficit ad delendum id, quod est minus: sed penitentia sufficit ad delendam culpam & pœnam æternam, quæ sunt plus aliquid, quàm pœna temporalis: ergo.

R. ad 1. Dist. Min. si effectus pendet à causa tam in conservari, quàm in fieri. C. Min. si tantum dependet in fieri. N. Min. Filius, qui est effectus patris, utique non tollitur sublato patre. Ita pereunte actu peccaminoso, qui est causa transiens, permanet reatus pœnæ. Ad 2. Trans. Ant. quod contra Scotum & Nominales à plurimis negatur. N. Conf. nam supposita identitate, dimisso peccato mortali quoad culpam mortalem, remanet aliqua

LIII aliqua

aliqua culpa æquivalenter venialis, & propter hanc culpam remanet pœna temporalis. Id quod dicere videtur S. August. l. 4. de vera & falsa penit. c. 18. ubi ait: *Quadam peccata sunt, quæ sunt mortalia, & in penitentia fiunt venalia, non tamen statim sanata, propter quæ (ut antè dixerat) purgandus est igne purgationis, qui in aliud saculum distulit fructum conversionis. Hic autem ignis est æternus non fit, miro tamen modo est gravis.* Ad 3. Juxta immediatè dicta N. Mi. quamvis etiam negari possit Ma. quare enim Deus nequeat unam pœnam cum culpa tota dimittere, & obligare ad minorem, cum id possit pater aut dominus creatus respectu filij aut servi, quem recipit in gratiam? licet etiam hæc minor pœna infligatur intuitu peccati commissi, & remissi eatenus, quatenus peccator receptus est in gratiam & à graviore pœna liberatus. Ad 4. Dist. Ma. quod sufficit de condigno & independentè à libera alterius acceptatione. Trans. Ma. quod sufficit tantum de congruo & ex libera alterius acceptatione, uti contritio ad delendum peccatum. N. Ma. Potuisset quidem Deus penitentiam semper acceptare, sicut ad delendam pœnam æternam, ita & ad temporalem, sed eum defacto noluisse, patet ex nostris probationibus.

35. Ob. 3. Satisfactio Christi est infinita, sufficiens ad delenda peccata tam quoad culpam quam quoad omnem pœnam: ergo non opus est nostra satisfactio; & qui asserunt, injurij sunt in ipsum Christum, ejusque

gloriam minuunt. R. 1. retorq. argum. Satisfactio Christi fuit infinita, & sufficiens ad delenda peccata &c. ergo non opus est nostrâ penitentia, fide, Sacramentis, prædicatione Evangelij, bonis operibus &c. Item Christus oravit pro nobis Patrem: ergo nostra oratione nobis opus non est, & qui orat, injurius est in Christum &c. R. 2. Satisfactio Christi fuit utique infinita in se, & in actu primo sufficientissima ad omnem pœnam delendam, uti & culpam; in actu tamen secundo noluit eam Christus nobis prodesse ad pœnam temporalem delendam semper, nisi accedente nostra satisfactioe, per quam voluit nobis applicari suam; sine qua quidem nostra sola nihil prodesset: sicut in ordine ad delendam culpam & pœnam æternam noluit nobis prodesse & applicari suam infinitam satisfactioem & merita, nisi accedente penitentia & Sacramentis. Egregiè hoc explicat S. Greg. M. in c. 9. l. 1. Reg. ubi ait: *Non omnia nostra Christus explevit. Per crucem quidem suam omnes redemit, sed remansit, ut, qui redimi & regnare cum eo nititur, crucifigatur. Hoc professores residuum viderat, qui dicebat: si compatimur, & congregabimur. 2. Tim. 2. Quasi dicat: quod explevit Christus, non valet, nisi ei, qui id, quod remansit, adimplet &c. Hinc Paulus: adimpleo ea, quæ quæ desunt passioni Christi, in corpore meo. Coloss. 1. Honor Christi propterea non minuitur, sed potius augetur; quia sic non Christus tantum posuit infinitam satisfactioem, sed etiam nobis gratiam*

gratiam & vires satisfaciendi impetravit, ac insuper iustitia Divina sic melius consuluit.

36. Ob. 4. Deus quidem infligit etiam post peccata dimissa subinde poenas temporales, atque etiam injungi possunt à Ministro Ecclesiastico opera poenalia, sed non in satisfactionem, aut in vindictam & punitionem peccatorum jam remissorum, sed in medicinam, ad conservandam disciplinam, pro bono exemplo &c. ergo. Ita Gerar-

us. R. N. Ant. Ratio negandi patet tum ex nostris probationibus; tum quia Paulus inter fructus poenitentiae expressè ponit *vindictam*. 2. Cor. 7. v. 11. tum quia David punitus est morte filij, *quoniam blasphemare fecit* &c. ergo in poenam peccati commissi, non in medicinam & cautelam; tum quia parvuli baptizati plectuntur varijs arumnis, invid & morte ipsa: ergo non in cautelam de peccatis futuris, sed in vindictam peccati praeteriti.

S. V.

De Indulgentijs.

37. Sciendum 1. Hanc materiam rectè dixeris *petram scandali, & lapidem offensionis*; cum ex ea initium perversionis suae sumpsit Lutherus. Cum enim SS. Ordo Eremitarum S. Augustini, cujus membrum erat Lutherus, Indulgentias *Cruciatae* per varia Germaniae loca promulgare saepius consuevisset; anno autem 1517. Albertus Brandenburg. Archiepiscopus Mogunt. & Cardinalis, promulgationem Indulgentiarum, quas Leo X. pro bello contra Turcas feliciter gerendo concesserat, demandasset Ordini Praedicatorum, praecipuè P. Joanni Tezelio, id adeo sensit Lutherus, ut superbiâ, ambitione, invidia, avaritiâ, & irâ percitus coepit publicè non tantum abusus Indulgentiarum (in quo bene fecisset) sed & ipsas Indulgentias carpere, ac paulatim etiam alia Ecclesiae dogmata & ritus sugillare ac spernere. Quia
R. P. Pichler Theol. Polemica.

verò propter hanc temeritatem reprehensus, & ad revocandum citatus, ex superbia parèere noluit, fretusque Saxoniae favore insolentior factus, tandem à Leone X. excommunicationis sententiâ iustissimè fulminatus est, simul omnem fidem & religionem abiecit, perfidus & contumax apostata, ac inexplicabili odio Papam Ecclesiamque Romano-Catholicam persequi statuit, eam è culmine, si potuisset, dejecturus. Hinc, cum Germania tam grande malum ex paupere Monacho oriturum non pertimescens oscitantius sibi invigilaverit, innumeras animas secum in perniciem traxit infelix haeresiarquia, aliaque infinita mala, quae hodie dum lugent omnes boni, Germanis attraxit.

Sc. 2. A multis non satis intelligi, 38. praesertim & passim à Sectarijs, quid sint indulgentiae. Gerardus, quem
LIII 2 tamen

tamen ut Semideum adorant, de Pœnit. §. 132. ita vel nugatur vel mentitur: *Fabrica Indulgentiarum talis est: statuunt, Christum satisfecisse quidem pro peccatis nostris ac pœna eorum æterna, interim tamen pro temporali pœna nobis ipsis satisfaciendum esse. Ne autem pœna ista exsolvenda fiant intolerabiles, excogitarunt Indulgentias, quibus pœnas illas relaxari statuunt, modo certâ pecunia summâ Indulgentiales litteræ ab Officialibus Romani Pontificis redimantur. Neque solùm pro relaxandis pœnis, sed etiam pro peccatis, ac fallis futuris, pro illicito gradu Matrimonij, pro esu casei & butyri tempore Quadragesimali Indulgentia dabantur, præsertim in Jubilæo. Quippe Catholici 1. non docent, Christum præcisè pro peccatis, & non etiam pro omnibus pœnis, etiam temporalibus satisfecisse, sed solùm dicunt, satisfactionem Christi ordinariè non applicari nobis in ordine ad pœnas temporales delendas, nisi accedente satisfactione nostra, vel Indulgentijs à Christi Vicario concessis; sicut noluit satisfactionem suam applicari nobis in ordine ad delendam pœnam æternam sine contritione & Sacramento. 2. Catholici non excogitarunt Indulgentias, sed Christus & Apostoli per continuam Traditionem eas docuere. 3. Non dicunt, ad delenda peccata, sed ad pœnas peccatorum temporales exsolvendas post dimissam culpam, servire Indulgentias. 4. Non emunt Indulgentias & Litteras Indulgentiales; sed in sustentationem Officialium Curie Romanæ aliasque*

Ecclesiæ necessitates jure merito aliquid tribuunt, quia *dignus est operarius mercede sua*. Mat. 10. & bene recipiunt à fidelibus temporalia, qui ipsis ministrant spiritalia; non quidem pro ipsis spiritalibus, sed pro sua sustentatione. Annon Præcones etiam temporale salarium recipiunt? an sine hoc fungerentur officio prædicandi, & cætera ministerij sui munia obirent? 5. Ineptè Indulgentias confundit Gerardus cum dispensationibus, & malè vocat peccata futura, si prius Ecclesiæ legem sustulerit per dispensationem in ijs, quæ sunt Juris Ecclesiastici &c. Unde

Sc. 3. Per Indulgentias à Catholicis intelligi remissionem pœna temporalis in foro conscientie & coram Deo, alias adhuc residua ex peccatis actualibus quoad culpam jam dimissis, extra Sacramentum per applicationem satisfactionum Christi, quæ sunt in thesauro Ecclesiæ, rationabili de causa concessam ab eo, qui potestatem habet. Dixi, quæ sunt in thesauro Ecclesiæ; qui thesaurus nihil est aliud, quam passiones & satisfactiones Christi infinitæ; quibus quia Christus non indiget, utpote ad nullam pœnam obligatus, cum omnis culpæ & peccati fuerit expers, eas reliquit in Ecclesiâ, à Vicario suo dispensandas fidelibus, prout expedire illi visum fuerit. Quippe sciendum, omne opus hominum continere in se duplicem bonitatem (sicut peccatum continet duplicem malitiam, scilicet culpæ & pœnæ reatum) nimirum vim merendi, & vim satisfaciendi, hoc est, meretur vitam æternam.

ternam, & satisfaciunt pro peccatis ex peccato adhuc residuis. Ubi dicitur ab aliquo sunt opera bona penalia, in quo nullus est reatus poenae; eò quòd vel nullum in eo fuerit unquam peccatum, uti in Christo & B. Virgine, vel deletus jam sit omnis reatus culpa & poenae; uti in alijs insigniter sanctis contingit, vis satisfaciendi devenit ad thesaurum Ecclesiae; non quòd satisfactiones Christi, quae principaliter constituunt hunc thesaurum, non sint sufficientes, utpote infinitae, sed ne ejusmodi satisfactiones Martyrum & aliorum Sanctorum, quibus ipsi pro se non indigent, sint inanes, & nihil profint ceteris Ecclesiae membris. Atque ex hoc thesauro Papa ex rationabili causa applicat fidelibus satisfactiones, cum Indulgentias concedit; quippe opera bona, in quantum *satisfactoria* sunt, applicari alijs possunt; nam satisfacere est solvere debitum pro altero, ut patet etiam in humanis: quamvis opera bona, in quantum *meritoria* sunt vitae aeternae, alijs applicari nequeant; *nunusquisque enim propriam mercedem accipiet secundum suum laborem.* 1. Cor. 3. His praemis triplicis est quaestio. 1. An in Ecclesia sit potestas concedendi Indulgentias. 2. Penes quem. 3. An etiam Indulgentiae concedi possint pro Defunctis.

39. Dicend. 1. Datur in Ecclesia Christi potestas concedendi Indulgentias. Prob. 1. ex Scriptura. Dum Christus ad Petrum, Ecclesiae Caput, dixit: *Tibi dabo claves Regni Caelorum: quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis* &c. Mat. 16. v. 19, ni-

hil profus excepit: ergo haec potestas *clavium* & potestas *solvendi*, etiam coram Deo, seu *in caelis*, non solum se extendit ad remissionem culpa, sed etiam ad remissionem omnis poenae; partim quia hoc indicat illimitatum signum *quodcumque*, partim quia praesumi debet de infinito Christi in nos amore, quòd Ecclesiae suae dederit potestatem removendi omnia salutis impedimenta à suis electis: atqui inter impedimenta salutis & remoras est etiam vinculum seu reatus poenae temporalis. Prob. 2. ex Traditione Apostolica, & antiquissima Ecclesiae praxi, cujus quia initium nescitur, ab ipsis Apostolis ad nos usque continuata esse credenda est; quin ipse Paulus dicitur, Indulgentiam concessisse Corinthio cuidam 2. Cor. 2. huic enim, postquam contritione & poenitentia deleverat peccatum incestus quoad culpam, Paulus etiam condonavit quoad poenam temporalem nomine Christi; dixit enim v. 10. *Cui autem aliquid donastis, & ego: nam & ego quod donavi, siquid donavi, propter vos in persona Christi.* Quod Paulus *donationem* vocat, nos appellamus *Indulgentiam*. S. Gregorius, qui exiit Ecclesiam saeculo VI. citatus ab Altrifodor. & D. Thoma in 4. Dist. 20. dicitur jam concessisse Indulgentias, quas vocamus *Stationum*. S. Leo III. circa annum 800. ut refert S. Lugderus in epist. quadam apud Sur. in vita S. Swiberti, multas Indulgentias dedit cuidam Ecclesiae, quam Aquisgrani dedicavit. Urbanus II. teste S. Antonino p. 2. Histor. tit. 16. c. 1. §. 23. Indulgentiam plenariam concessit proficiscens

ficiscentibus ad bellum sacrum &c. Vide plura apud Valent. l. de Indulg. c. 3. ubi dicit, hos Pontifices tanquam ex veteri Ecclesia instituto concessisse Indulgentias, nec ullum de ijs tanquam de re nova locutum fuisse. Sed cur Patres ad eò silent de Indulgentijs ? R. partim quia tunc Indulgentias nemo impugnavit, partim quia in usu erat adhuc antiquus rigor in injungendis penitentia operibus per dies vel annos complures continuandis, quibus successu temporis propter infirmitatem humanam succedebant Indulgentia.

40. Dicend. 2. Potestas concedendi Indulgentias est penes summum Pontificem principaliter & immediate. Prob. 1. ex Scriptura, quae soli Petro (consequenter & ejus successoribus) dedit potestatem indefinitam solvendi: *Quodcumque solveris* &c. Mat. 16. Prob. 2. ex praxi Ecclesiae, quia summi Pontifices praescribunt & moderantur Episcopis Indulgentias, ut habetur c. cum ex eo. c. nostro de peccat. & remiss. Prob. 3. ex ratione; quia in omni Republica bene instituta Magistratus & Princeps supremus habet jus ex communi thesauro providendi subditorum utilitati: ergo & in Republica Ecclesiastica.

41. Dicend. 3. Indulgentia etiam concedi possunt pro Defunctis, in Purgatorio existentibus. Scilicet non per modum Absolutionis, quae est actus jurisdictionis, & respicit subditos; subditi autem Pontifici non amplius sunt, qui Ecclesiae Militantis membra per mortem esse desierunt:

sed per modum Suffragij. Prob. 1. ex Scriptura, quae sine restrictione ad vivos dedit Petro potestatem illimitatam solvendi Mat. 16. seu tollendi omne vinculum & impedimentum salutis: ergo etiam tollere potest vinculum poenae temporalis in demortuis. Dices. Christus tantum dixit: *Quodcumque solveris SUPER TERRAM*: ergo restrinxit potestatem solvendi ad vivos. R. tò super terram refertur debet ad Petrum & Pontificem solventem, non ad solventes; sive igitur solvendus sit super five infra terram, solvi potest à Pontifice super terram existente seu vivo adhuc, hoc tamen discrimine, quòd vivos solvat per modum Absolutionis judicialis, mortuos verò per modum Solutionis tantum, seu per modum Suffragij, utpote non subditos. Prob. 2. ex praxi Ecclesiae; nam Paschalis I. jam circa annum 812. dedisse legitur Indulgentias templo S. Praxedis ad liberandam animam è Purgatorio, qui utique non fuerit primus in hac concessione, licet de Antecessoribus nihil annotatum inveniatur. Prob. 3. Possunt satisfactiones Christi applicari defunctis ad extinguendum Purgatorium per Sacrificium Missae, ut suo loco ostendimus: cur igitur non etiam per Indulgentias ab eo, cui datae sunt claves aperiendi caelam? Prob. 4. Anima in Purgatorio existens, quantumvis non amplius sint subdita Ecclesiae Militanti, tamen capaces sunt inde participandi bona spiritualia orationis, eleemosynae, jejuniij, quatenus nempe haec opera habent vim satisfaciendi; id

id enim sequitur clarè ex eo, quòd nostris precibus & bonis operibus juvari possunt, uti docuimus de Purgatorio, & confirmatur ex Symbolo Apostolorum, ubi profitemur *Communione Sanctorum*, scilicet Ecclesie Militantis, Purgantis, & Triumphantis, quæ se mutuo juvant suis meritis, precibus, & pijs officijs. Si igitur persona privata potest suas satisfactiones per modum Suffragij applicare Defunctis; cur id Ecclesia non possit ex communi thesauro, offerens pro ipsis satisfactiones Christi?

42. Quæres, quid sit concedere Indulgentias per modum Suffragij? R. omnis alijs expositionibus, hunc esse sensum, quòd nempe concedens Indulgentias per modum Suffragij non ipse immediatè remittat poenam tanquam Judex, sicut remittit, quando concedit per modum Absolutionis, sed offerat Deo pretium æquivalens, scilicet satisfactionem Christi, ut ipse remittat. Ita Suarez apud Filiucium, qui hanc explicationem præ cæteris probat, quia ex una parte intervenit vera ratio justitiæ saltem per modum commutationis æquivalentis, fundatæ in promissione Divina, *quodcumque solveris* &c. ut aded non sit mera *intercessio* & deprecatio: ex altera verò parte declaratur, quòd Pontifex recognoscat animas Purgatorij non tanquam suæ jurisdictioni subiectas, sed solum ut charitate conjunctas.

43. Ob. 1. Christus, & multò magis Sancti jam receperunt cumulatissimum præmium & plenam mercedem pro suis laboribus per gloriam, quam con-

secuti sunt in celo & in terra: ergo nihil superest, quod reponatur in thesauro Ecclesie. 2. Per Indulgentias extenuatur peccati magnitudo, parvi æstimatur Justitia Dei peccata punientis, inducitur oscitantia in exercendis operibus laboriosis, & animis instillatur securitas noxia: ergo. R. Ad 1. Dist. Ant. receperunt mercedem, respondentem eorum laboribus *quæ meritis* C. *quæ satisfactionibus*. N. Ant. & Conf. Ad 2. imprimis hæc omnia longè magis sequuntur in principijs Lutheranorum, juxta quos per solam fiduciam in meritis Christi, sine ullis proprijs operibus bonis & laboriosis, obtinetur justitia & salus. Dein N. Ant. vel Dist. Si Indulgentiæ concederentur sine justa causa, profuse, & sine alligatione ad certa opera bona, quæ ordinariè præscribuntur, uti sunt orationes, jejunia, eleemosynæ, Confessio, Communio &c. Trans. Ant. secus N. Ant. & Conf.

44. Ob. 2. Si Pontifex possit concedere Indulgentias pro Defunctis, easque hoc modo liberare è gravissimis pœnis Purgatorij, tunc erit tyrannus, si non passim has Indulgentias largiatur, ac omnibus altaribus & sacerdotibus tribuat privilegium per quodlibet sacrum liberandi animas, si non evacuet totum Purgatorium, si non omnibus morituris eas concedat, ne deveniant ad hunc locum tormentorum &c. ergo. R. N. Ant. siquidem Pontifex non est *absolutus Dominus* thesauri Ecclesie; ut pro beneplacito eum dispensare, & quasi prodigere possit, sed solum

solummodo est *Dispensator* rei aliena, scilicet satisfactionum Christi: *Dispensator* autem non potest sine iusta causa communem thesaurum erogare. Nunquam verò hæcenus sufficiens adesse causa Pontifici & Ecclesiæ Doctoribus visa est, ut passim & tam liberaliter, vel potius profusè dispensentur Indulgentiæ mortuis & morituris. Imò sunt graves causæ, ut id non fiat; quia ejusmodi prodiga liberalitas induceret languorem & negligentiam in exercitio piorum operum &c. Dein Christus aut Deus neutiquam est tyrannus, quòd non omnes homines uno momento salvet; licet id ut absolutus Dominus posset: cur igitur Papa dicatur tyrannus aut crudelis, quòd non omnes statim animas liberet è Purgatorio; cum tamen non sit Dominus thesauri Ecclesiæ, nec ad sit causa sufficiens pro *Dispensatore* fide-
li?

Petes adhuc, quotuplex sit Indulgentia? R. præcipuè esse duplicem, totalem & partialem, seu plenariam & non plenariam. *Plenaria*, quæ etiam plena, plenior, & plenissima subinde vocatur, tollit omnem Purgatorij penam, nec differt à *Jubilæo* nisi accidentaliter in quibusdam privilegijs v. g. dispensandi in votis, absolvendi à censuris, & pec-

catis reservatis &c. *Non plenaria* est varia, nempe v. g. unius anni, septem annorum, mille annorum, 40. dierum &c. Unde alia etiam vocatur *Quadragesima*, quæ per se non remittitur omnis pena, sed tantum pars, scilicet tantum, quantum tolli posset per jejunium 40. dierum, quòd pro certis olim peccatis sacri Canonibus injungebatur: quando verò hoc jejunium 40. dierum imponebatur in pane solo & aqua, vocabatur *Carena*: quando autem injungebatur à memoratis Canonibus jejunium per 7. annos, *septenna* appellabatur. Unde & rectè conceduntur Indulgentiæ mille, bis mille annorum &c. licet Purgatorium tam diu non duraturum sit; quia sensus est, per ejusmodi Indulgentias de pena Purgatorij tolli tantum, quantum remitteretur, si quis per mille annos perageret illud penitentia opus, quòd vel Confessatus, vel Antiqui Canonibus Penitentiales injungere solebant. Quantum autem illud sit, solus Deus novit. Porro alia Indulgentia vocatur *Realis*, alia *Localis*, alia *Personalis*, prout nempe vel certis rebus, uti numismatis, vel locis, uti templis, vel personis conceduntur.

ARTI.